

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE
FAKULTA EURÓPSKYCH ŠTÚDIÍ A REGIONÁLNEHO
ROZVOJA

1131043

KOMPETENCIE SAMOSPRÁVY

2011

Alexandra Ábelová

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA

V NITRE

**FAKULTA EURÓPSKÝCH ŠTÚDIÍ A REGIONÁLNEHO
ROZVOJA**

KOMPETENCIE SAMOSPRÁVY

Bakalárska práca

Študijný program:	Verejná správa a regionálny rozvoj
Študijný odbor:	6218700, Európske rozvojové programy
Školiace pracovisko:	Katedra Práva
Školiteľ:	doc. JUDr. Eleonóra Marišová, PhD.

Nitra 2011

Alexandra Ábelová

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V NITRE
FAKULTA EURÓPSKÝCH ŠTÚDIÍ A REGIONÁLNEHO ROZVOJA

ZADANIE ZÁVEREČNEJ PRÁCE

Názov záverečnej práce: Kompetencie samosprávy

Označenie záverečnej práce: bakalárska práca

Jazyk, v ktorom sa práca vypracuje: slovenský jazyk

Anotácia (nepovinné):

Študent: Alexandra Ábelová

Študijný program: Európske rozvojové programy

Študijný odbor: 6218700 Verejná správa a regionálny rozvoj

Školiace pracovisko: Katedra Práva

Školiteľ: doc. JUDr. Eleonóra Marišová, PhD.

Konzultant:

Vedúci školiaceho pracoviska: JUDr. Zuzana Ilková, PhD

Dátum schválenia:

.....

podpis vedúceho školiaceho pracoviska

Čestné vyhlásenie

Podpísaná Alexandra Ábelová vyhlasujem, že som záverečnú prácu na tému „Kompetencie samosprávy“ vypracovala samostatne s použitím uvedenej literatúry.

Som si vedomá zákonných dôsledkov v prípade, ak uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre 19. mája 2011

Alexandra Ábelová

Pod'akovanie

Touto cestou si dovoľujem poďakovať sa vedúcej bakalárskej práce doc. JUDr. Eleonóre Marišovej, PhD. za odbornú pomoc, vedenie, cenné rady a pripomienky pri vypracovaní bakalárskej práce.

Abstrakt

Predkladaná bakalárska práca o kompetenciách samosprávy pojednáva o problematike výkonu prenesených úloh a právomocí, ktoré prešli do pôsobnosti územných samospráv. Úvodná časť sa zaoberá definíciami a legislatívnymi prvkami z oblasti verejnej správy, objasňuje ich význam a postavenie v riadení štátu. Hlavná časť sa zaoberá právomocami a výkonom územnej samosprávy. Oddelením štátnej správy a samosprávy sa presunul maximálne možný rozsah kompetencií na obce, čím sa vytvorilo efektívnejšie a racionálnejšie zabezpečovanie základných potrieb pre obyvateľov. Na obce sa presunuli originálne a prenesené kompetencie, vrátane finančných a materiálnych prostriedkov, ktoré sú na výkon úloh nevyhnutné. Práca pojednáva o spôsobe výkonu prenesených a originálnych kompetencií a o analýze hospodárenia v obciach Čakajovce a Zbehy. Hospodárska analýza je zameraná na oblasť zabezpečovania kompetencií prostredníctvom vlastných a cudzích rozpočtových príjmov.

Kľúčové slová:

štátna správa, územná samospráva, obec, kompetencie, finančné prostriedky

Abstract

The offered Bachelor's work Powers of the local government deal with issue of performance of transmitted duties and powers, that were taken over domain of local governments. The preliminary part occupy with definitions and legislative elements from the domain of public administration, explain their meaning and role in direction of the state. Main part deal with powers and performance of the local government. The separation between state government and local government moved the maximal possible extent of powers on the municipality, what created the most effective and most rational provision of the basic needs for inhabitants. On municipality were transferred original and transmitted powers, inclusive of budget and material tools, that are for the performance of the tasks indispensable. The work deal with the way of performance of transmitted and original powers and analysis of management in community Čakajovce and Zbehy. Economic analysis is directed at domain of provision of powers through own and foreign budget incomes.

Keywords:

state administration, local government, municipality, competencies, finances.

Obsah

Obsah	Chyba! Záložka nie je definovaná.
Zoznam ilustrácií	8
Zoznam tabuliek	8
Zoznam skratiek a značiek	9
Úvod	10
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí	12
1.1 Verejná správa.....	12
1.2 Štátna správa	15
1.3 Samospráva	16
1.3.1 Územná samospráva.....	18
1.3.2 Záujmová samospráva.....	22
2 Cieľ práce	24
3 Metodika práce a metódy skúmania	25
4 Výsledky práce	27
4.1 Miestna územná samospráva - obec	27
4.2 Územná samospráva vo vzťahu k štátnej správe	27
4.3 Financovanie obce.....	28
4.4 Kompetencie obce pri výkone samosprávy	28
4.5 Postavenie a pôsobnosť orgánov obce.....	29
4.5.1 Obecné zastupiteľstvo	29
4.5.2 Starosta obce.....	30
4.6 Spolupráca obce	31
4.7 Analýza hospodárskeho a sociálneho rozvoja vybraných obcí	32
4.7.1 Obec Čakajovce	32
4.7.2 Obec Zbehy.....	36
4.8 Plnenie výkonu kompetencií samospráv Čakajovce a Zbehy opytovacou metódou.....	42
4.8.1 Výskumný súbor	43
4.8.2 Výsledky výskumu.....	44
Záver	54
Zoznam použitej literatúry	56
Prílohy	59

Zoznam ilustrácií

Obr. 1	Grafické znázornenie celkových príjmov a výdavkov obce Čakajovce	34
Obr. 2	Grafické znázornenie celkových príjmov a výdavkov obce Zbehy.....	38
Obr. 3	Zastúpenie respondentov podľa zamestnania v obci Čakajovce.....	43
Obr. 4	Zastúpenie respondentov podľa zamestnania v obci Zbehy	43
Obr. 5	Využívanie služieb obecného úradu v obci Čakajovce	45
Obr. 6	Využívanie služieb obecného úradu v obci Zbehy	45
Obr. 7	Hodnotenie služieb obecného úradu v obci Čakajovce.....	46
Obr. 8	Hodnotenie služieb obecného úradu v obci Zbehy	46
Obr. 9	Hodnotenie práce zamestnancov obecného úradu v obci Čakajovce.....	47
Obr. 10	Hodnotenie práce zamestnancov obecného úradu v obci Zbehy	47
Obr. 11	Spokojnosť s riešením problémových situácií v obci Čakajovce	48
Obr. 12	Spokojnosť s riešením problémových situácií v obci Zbehy.....	49
Obr. 13	Získavanie informácií o dianí v obci Čakajovce.....	50
Obr. 14	Získavanie informácií o dianí v obci Zbehy	51
Obr. 15	Zohľadňovanie návrhy súvisiace so zlepšením života v obci Čakajovce.....	52
Obr. 16	Zohľadňovanie návrhy súvisiace so zlepšením života v obci Zbehy	52
Obr. 17	Erb obce Čakajovce.....	61
Obr. 18	Erb obce Zbehy.....	61
Obr. 19	Mapa - Nitra a okolie	63

Zoznam tabuliek

Tabulka č. 1 Celkové príjmy obce Čakajovce	33
Tabulka č. 2 Celkové výdavky obce Čakajovce	33
Tabulka č. 3 Záverečné účty obce Čakajovce za roky 2008 – 2010	34
Tabulka č. 4 Celkové príjmy obce Zbehy	37
Tabulka č. 5 Celkové výdavky obce Zbehy	38
Tabulka č. 6 Záverečné účty obce Zbehy za roky 2008 – 2010	38
Tabulka č. 7 Demografia obce Čakajovce	62
Tabulka č. 8 Demografia obce Zbehy	62

Zoznam skratiek a značiek

b.j.	Bytová jednotka
EÚ	Európska únia
km	kilometer
km²	štvorcový kilometer
m	meter
m²	štvorcový meter
MŠ	Materská škola
MV SR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
MŽP	Ministerstvo životného prostredia
RR	Regionálny rozvoj
SR	Slovenská republika
ŠFRB	Štátneho fondu rozvoja bývania
ŠR	Štátny rozpočet
VÚC	Vyšší územný celok
ZŠ	Základná škola
€	Euro, menová jednotka eurozóny

Úvod

Verejná správa zahŕňa všetky činnosti súvisiace so správou verejných záležitostí, ktoré sa uskutočňujú vo verejnom záujme. Svojou činnosťou sa snaží o zabezpečenie záujmov, potrieb a úloh, ktoré sú nevyhnutné pre spoločnosť. Verejná správa sa prejavuje vo forme verejnej moci, čím reguluje konanie ľudí, zaisťuje ciele a rozvoj. Poslaním verejnej správy a jej orgánov je realizácia práv občanov, konanie v mene a v prospech spoločnosti. Inštitúcie na jednotlivých úrovniach územného členenia, ktoré tvoria verejnú správu, majú presne definované úlohy a právomoci. Verejná správa predstavuje službu občanom, nakoľko svojou činnosťou zaisťuje starostlivosť o dobré podmienky a o rozvoj spoločnosti. Preto je dôležité poznať jednotlivé úlohy a právomoci verejnej správy a jej orgánov.

Po roku 1989 verejná správa v Slovenskej republike prešla rôznymi zmenami a reformami. Podstatnou reorganizáciou predstavovalo ukončenie činnosti národných výborov a vytvorenie duálneho systému, tzv. oddeleného modelu, ktorý znamenal oddelenie štátnej správy a samosprávy. Zmena organizačnej štruktúry priniesla nové metódy riadenia a kontroly, ktoré boli nasmerované ku kvalitnejšiemu výkonu verejnej správy. Podstatou reforiem bolo vytvorenie efektívneho a racionálneho systému organizácie. Štátnej správe a samospráve bola jednoznačne vymedzená pôsobnosť a právomoc, boli od seba funkčne, inštitucionálne a finančne oddelené. Decentralizáciou sa docielil presun právomocí a zodpovedností z ústrednej úrovne na úrovne územných samospráv. Rozhodovanie sa tak posúva čo najbližšie k občanom.

Štátna správa ako najvýznamnejšia časť verejnej správy vykonáva druh činností v menej štátu a prostredníctvom donucovacej moci, pomocou ktorej riadi spoločnosť. Charakter činností je predovšetkým výkonný a nariadovací. Pri svojom výkone zabezpečuje vnútorné a vonkajšie funkcie štátu, pričom svoj zámer sústreďuje na najdôležitejšie záujmy spoločnosti. Štátna správa je regulovaná právom, a preto pôsobnosť orgánov, ich činnosti a právomoci sú riadené zákonom. Ústredná vláda, ostatné ústredné orgány štátnej správy, ministerstvá a orgány miestnej štátnej správy vykonávajú štátnu správu na celom území krajiny s presne vymedzenými právomocami.

Územná samospráva pôsobí na dvoch úrovniach a to na miestnej a regionálnej. Na rozdiel od štátnej správy, územná samospráva a jej kompetencie majú dosah len na území, ktoré spadá do jej pôsobnosti. Prijatím zákona 369/1991 Z.z. o obecnom zriadení sa

posilnilo postavenie územnej samosprávy a vytvoril sa racionálny systém pri výkone činností. Reorganizácia verejnej správy a zavedenie duálneho systému znamenalo presun maximálne možného rozsahu kompetencií na obce v záujme zabezpečenia rozvoja a základných potrieb pre obyvateľov, nakoľko obce tvoria najnižšiu úroveň a sú najbližšie k občanom. S prenosom kompetencií a zodpovedností na obce sa vytvoril aj nový systém finančného zabezpečenia, ktorý posilnil ich samostatnosť pri plnení zverených kompetencií. Územné samosprávy sa stali od štátu právne nezávislé a svoje kompetencie vykonávajú vo vlastnom mene.

Proces decentralizácia sa dovŕšil prijatím zákona č. 302/2001 Z.z. o samospráve vyšších územných celkov (VÚC), čím sa vytvorila druhá úroveň samosprávy. Zákomom sa posilnil samosprávny charakter obcí a odstránila sa roztrieštenosť štátnej správy. Samospráva na regionálnej úrovni získala kompetencie zo štátnej správy a na základe toho sa vytvoril symetrický model verejnej správy.

Podstatným zákonom z hľadiska kompetencií je zákon č. 416/2001 Z.z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky. Na obce prešli niektoré kompetencie týkajúce sa hospodárenia s majetkom, zostavovania rozpočtu obce, výkonu správy miestnych dani a poplatkov ako aj uznášať sa na všeobecne záväzných nariadeniach obce, a i. Štátna správa preniesla na miestne územné samosprávy i ďalšie kompetencie, ktorých výkon zabezpečia efektívnejšie a racionálnejšie. Vybrané kompetencie sa týkajú oblastí vedenia matrik, sociálnej výpomoci, školstva a pôsobnosti stavebného úradu na prvom stupni výkonu štátnej správy. Na systém plnenia prenesených úloh a financovanie dohliada štát, nakoľko tieto úlohy sú vykonávané v mene štátu.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

1.1 Verejná správa

Podľa **Teja (2002)** verejná správa je súhrn metód, opatrení, spôsobov a postupov, ktoré uvádzajú do chodu mechanizmus hospodárskej politiky, zabezpečujú jej ciele, reguláciu a rozvoj. Hospodárska politika bez verejnej správy nemôže existovať a politické sily štátu nemôžu plniť svoje poslanie. A naopak, verejná správa bez hospodárskej politiky stráca svoje postavenie a význam, pretože stráca objekt a smer pre svoje pôsobenie.

Podľa **Švantnerovej (1998)** je verejná správa zložitým spoločenským javom, ktorý má verejnú a celospoločenskú povahu a funkcie. Je to činnosť, ktorou sú obstarávané a zaisťované záujmy, potreby a úlohy spoločnosti a jej dôležitých súčastí. Orgány verejnej správy vykonávajú správu v mene spoločnosti a v prospech spoločnosti.

Škultéty (2008) uvádza, že verejná správa vo svojej vlastnej podstate predstavuje správu verejných záležitostí, ktorá sa realizuje ako prejav výkonnej moci v štáte. Pre túto výkonnú moc je charakteristické, že ide predovšetkým o verejnú moc, ktorou nedisponuje len štát, ale aj ďalšie neštátne subjekty, ktoré vykonávajú správu verejných záležitostí.

Benčo - Polák (2000) tvrdia, že cieľom verejnej správy je plnenie úloh štátnej správy a samosprávy zákonom vymedzenými, diferencovanými prostriedkami v súlade s verejným záujmom (záujem štátu, obce) a princípom zákonnosti.

Belajová - Balážová (2004) definujú, že poslaním verejnej správy je zabezpečiť realizáciu práv občanov, vytvárať pre nich dobré podmienky pre existenciu a usilovnosť o rozvoj prosperujúcej spoločnosti vo všetkých oblastiach ľudskej aktivity a na všetkých úrovniach územného členenia.

Krnáč - Kožiak - Liptáková (2008) hovoria, že obsahovo je vecou verejnej správy všetko, čo je všeobecne uznávané za záujem verejnosti, teda veci, v ktorých záujmy širšieho okruhu ľudí (obyvateľov, občanov, voličov atď.) prevládajú nad záujmami jednotlivých osôb (subjektov).

Pomahač, Vidláková (2002) vymedzujú, že s pojmom verejná správa veľmi úzko súvisí pojem verejného sektoru. Pre administratívnu oblasť je verejný sektor len oblasťou pôsobnosti verejnej správy. Hovorí sa o tom, že verejný sektor je pojmovo ohraničený tým, čo je premetom činnosti verejnej správy, a tým, aké dôsledky z toho vyplývajú.

Verejná správa je podľa **Matloviča - Ištoka - Michaeli (1999)** súčasťou systému verejnej moci, ktorú chápeme ako silu, pomocou ktorej je možné regulovať konanie ľudí. Najvyššou verejnou mocou je štátna moc. Verejnú správu môžeme charakterizovať ako súhrn verejnomocenských záležitostí subjektov štátnej správy, samosprávy a verejnosprávnych korporácií.

Krnáč - Kožiak - Liptáková (2008) definujú, že z organizačného hľadiska je verejná správa úplne inštitucionalizovaná. Je zložená z inštitúcií, ktoré majú presne určené miesto v delbe verejnej moci. Majú jednoznačne vymedzenú vecnú, územnú a funkčnú pôsobnosť, právomoc a zodpovednosť. Inštitucionalizácia verejnej správy je základnou formou ochrany občana proti zneužitiu verejnej moci a zásadne odlišujeme verejnú správu od iných segmentov spoločnosti.

Sobihrad (2004) uvádza, že verejná správa sa v súčasnosti chápe ako prejav výkonnej moci v štáte. Aj keď štátna správa naďalej patrí k základným komponentom verejnej správy, nie je už jedinou zložkou, pretože na verejnej správe sa podieľajú aj neštátne subjekty. V tomto smere majú rozhodujúce postavenie najmä samosprávy, ako aj verejnoprávne inštitúcie.

Podľa **Řehůřeka (2001)** nositeľom verejnej správy je štát prostredníctvom štruktúry orgánov priamej štátnej správy a delegovanej štátnej správy a súbežne s ním ďalšie subsystemy verejnej moci (územná samospráva, záujmová samospráva a ďalšie subjekty určené zákonom) prostredníctvom svojich orgánov.

Krnáč - Kožiak - Liptáková (2008) hovoria, že pri výkone verejnej správy sú vo vzájomných vzťahoch vždy najmenej dve osoby:

- subjekt verejnej správy t.j. ten, ktorý verejnú správu vykonáva,
- objekt verejnej správy t.j. ten, kto je cieľom, resp. adresátom verejnej správy.

Marišová a kol. (2011) vymedzuje, že verejná správa na Slovensku je zabezpečovaná na troch úrovniach:

1. štát (úroveň Slovenskej republiky ako celku),
2. vyšší územný celok,
3. obec.

Všetky tri úrovne verejnej správy sú celkami, ktoré sa pri výkone svojich úloh riadia verejným a súkromným právom. Pri zabezpečovaní verejných úloh sú povinné realizovať

tie kompetencie, ktoré boli zákonom zverené. Zároveň môžu konať úkony vyplývajúce z dohody predstaviteľov obce, mesta, vyššieho územného celku a ich obyvateľov.

Škultéty (2008) uvádza, že pojem verejná správa sa vymedzuje v tzv. organizačnom a funkčnom poňatí. V organizačnom poňatí verejnú správu predstavuje najmä štát reprezentovaný vlastnými orgánmi a verejnoprávne subjekty ako predstavitelia a nositelia verejnej moci. V rovine štátnej činnosti môžeme verejnú správu vymedziť ako takú štátnu činnosť, ktorú vykonáva štát, popri zákonodarstve a súdnictve. V rovine činnosti tzv. ďalších verejnoprávných subjektov odlišných od štátu je verejná správa neštátnou činnosťou vykonávaného charakteru, ktorej poslaním je zabezpečiť výkon správy štátu. Týmito verejnoprávnymi subjektmi sú verejnoprávne korporácie.

Podľa **Marišovej a kol. (2011)** verejnú správu možno členiť z viacerých hľadísk. Základné členenie zahŕňa:

- štátnu správu,
- samosprávu - územnú (obce, samosprávne kraje)
  - záujmovú (komory, združenia, odbory a pod., sú samostatné, majú svoje stanovky, organizačné poriadky),
- verejnoprávne korporácie – (STV, SRo, Všeobecná zdravotná poisťovňa, Sociálna poisťovňa, fondy).

Benčo - Polák (2000) definujú, že na základe územného hľadiska členíme verejnú správu na ústrednú a miestnu. Verejná správa vykonávaná priamo štátom sa nazýva štátna správa. Je ňou výkonná a nariad'ovacia činnosť štátu, ktorou štát plní svoje úlohy a funkcie. V mene štátu ju vykonávajú na tento účel zriadené orgány štátnej správy - vláda a ústredné orgány štátnej správy (ministerstvá a ústredné orgány) a miestne orgány štátnej správy v okresoch a krajoch.

Machajová (2000) vymedzuje názor, že priamymi vykonávateľmi štátnej správy sú:

- vláda,
- ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy,
- orgány s celoštátnou pôsobnosťou (regulačné a dozorové orgány, dekoncentrované orgány štátnej správy a inšpekčné orgány),
- miestne (územné, regionálne) orgány štátnej správy,
- verejné ozbrojené zbory alebo iné verejné zbory.

Benčo - Polák (2000) definujú, že verejnú správu treba chápať ako službu občanom, ktorú vykonávajú nielen orgány štátnej správy a územnej samosprávy, ale aj orgány záujmovej samosprávy, verejnoprávne subjekty, štátne organizácie a iné zariadenia vykonávajúce spoločenskú prospešnú službu.

Marišová a kol. (2010) hovorí o Poľsku, že hlavnými problémami, ktoré v roku 1998 ovplyvnili poľskú reformu verejnej správy boli:

- nerozlíšiteľné vymedzenie kompetencií medzi rôznymi stupňami vlády,
- protikladné priority štátnej správy a miestnych autorít,
- nízka úroveň spolupráce verejnosti v procese rozvoja a formulácie postupov a nízka úroveň zodpovednosti verejnej správy voči verejnosti.

1.2 Štátna správa

Tej (2002) uvádza, že pojem štátnej správy je vo svojej podstate viacvýznamový. Prevažne sa vymedzuje ako samostatný druh činnosti štátu, ktorá je regulovaná právom, obsahuje mocenské ciele a určité špecifiká postupu pri ich dosahovaní. Štátnu správu môžu vykonávať subjekty len na základe zákonného zmocnenia, najčastejšie štátne orgány. Štátna správa tvorí najvýznamnejšiu súčasť verejnej správy.

Krnáč - Kožiak - Liptáková (2008) tvrdia, že štátna správa je samostatný druh spoločenského riadenia a organizujúcej činnosti štátu, samostatný druh správnych aktivít uskutočňovaných štátom. Výkonom štátnej správy sa zabezpečuje realizácia vonkajších a vnútorných funkcií štátu. Orgány štátnej správy uskutočňujú stanovené úlohy v mene štátu a za pomoci jeho donucovacej moci. Štátna správa ako jedna z foriem štátnej moci je v širšom slova zmysle štátne riadenie. Má výkonný a nariaďovací charakter, a preto je predovšetkým činnosťou výkonnou a nariaďovacou.

Belajová - Balážová (2004) uvádzajú, že štátna správa je tá časť verejnej správy, ktorou sa uskutočňujú úlohy štátu. Štát je najvyššia právna forma organizácie spoločnosti, a preto zabezpečuje tie najdôležitejšie záujmy spoločnosti a existencie štátu. Štátnu správu treba teda chápať ako druh činností vykonávaných v mene štátu.

Škultéty (2008) hovorí, že vznik a existencia jednotlivých orgánov štátnej správy vyplývajú priamo z Ústavy Slovenskej republiky a ústavných zákonov, respektíve zo

zákonov Národnej rady Slovenskej republiky. Z pohľadu vecnej pôsobnosti orgánov štátnej správy rozlišujeme dva základné druhy orgánov, a to orgány so všeobecnou pôsobnosťou a osobitnou pôsobnosťou, ktorá sa ďalej člení na orgány s funkčnou a odvetvovou pôsobnosťou.

Podľa **Marišovej a kol. (2011)** je štátna správa organizačná činnosť štátu, ktorá má nariadovací a výkonný charakter, uskutočňuje sa v mene štátu a za pomoci jeho donucovacej moci. Štátnu správu zabezpečujú:

- ministerstvá a ústredné orgány štátnej správy,
- orgány miestnej štátnej správy.

Vo výnimočných prípadoch úlohy štátu zabezpečujú orgány miestnej samosprávy v tzv. prenesených kompetenciách zo štátnej správy na samosprávu, t. j. obce a samosprávne kraje.

Staroňová a kol. (2006) definujú, že štátna správa je ústredná – celoštátna a miestna, tvorená krajskými a obvodnými úradmi a špecializovanou miestnou štátnou správou. Štátnu správu tvoria menovaní úradníci a pre ňu charakteristický systém hierarchie, nadriadenosti a podriadenosti.

1.3 Samospráva

Podľa **Škultétyho (2008)** samospráva sa na jednej strane od štátnej správy vzdala a približuje sa k súkromnej správe, no na druhej strane sa však k štátnej správe približuje. Súkromná správa sa samospráve približuje tým, že pri nej ide o správu vlastných záležitostí, samospráva súvisí so štátnou správou tým, že tieto záležitosti sú verejnoprávneho charakteru. Samospráva je teda verejná správa so zameraním samosprávneho subjektu na vlastné záležitosti, čo je výrazom súkromnej správy.

Benčo - Polák (2000) charakterizujú, že verejná správa vykonávaná verejnoprávnymi združeniami (korporáciami) sa nazýva samospráva. Je ňou od štátnej správy zákonom odčlenená verejná správa vykonávaná samostatne vo vlastnom mene subjektmi, ktoré nie sú štátne. Podľa podstaty verejnoprávných združení, ktoré ju vykonávajú, rozlišujeme územnú samosprávu a záujmovú samosprávu.

Belajová - Balážová (2004) tvrdia, že v súčasnej dobe možno v najvšeobecnejšej podobe charakterizovať samosprávu ako samostatnú, nezávislú a slobodnú sebasprávu. Jej

základom je slobodný jedinec spájajúci sa s inými jednotlivcami na základe územia, v ktorom žije, a ktoré ich spája kultúrou a hospodárstvom, alebo spoločenskými záujmami, profesiou, politickým zmýšľaním a pod.

Géciová (2002) vymedzuje samosprávu ako správu vecí verejných najdemokratickejším spôsobom, teda priamo občanmi v rámci samosprávnych celkov, ktorá sa spolu so štátnou správou zúčastňuje na zabezpečovaní celospoločenských záujmov.

Grůň - Pauličková - Vydrová (2005) hovoria, že pri vymedzení pojmu samosprávy ide o miestne záležitosti a ich správu, a to prostredníctvom miestneho subjektu (či miestnych subjektov) konštituovaných v záujme samostatného spravovania týchto záležitostí. Vzhľadom na to, že pojem samosprávy veľmi úzko súvisí s pojmom štátnej správy, treba vyjadriť odčlenenie samosprávnych záležitostí od štátnej správy, resp. vyčlenenie samosprávnych záležitostí ako trvalého predmetu činností samosprávnych orgánov, ktoré štát môže síce ovplyvňovať či vytvárať pre ich zabezpečovanie finančné prostriedky, no nemôže ich bezprostredne spravovať.

Delmartino a kol. (1997) píše, že samosprávu považujeme za nenahraditeľný prostriedok, pomocou ktorého sa verejná politika a verejné služby dostávajú do priamej pôsobnosti občanov. Nesmieme však zabúdať, že samospráva je vždy a všade aj zdrojom napätí, lebo popri nej vykonávajú svoju činnosť i ústredná vláda, ústredné orgány a samozrejme, miestne orgány.

Podľa **Zářeckého (1997)** v najširšom zmysle možno samosprávu vymedziť ako samostatnú, nezávislú správu vlastných záležitostí. O samospráve hovoríme všade tam, kde subjektom, nadaným schopnosťou a právom sa samostatne spravovať, je spoločenstvo občanov.

Benčo - Polák (2000) charakterizujú, že základným predpokladom samosprávy je občianska aktivita a rozvoj tvorivých vlastností človeka. Z tohto predpokladu nemá samospráva charakter len čisto právneho inštitútu, prípadne charakter politického inštitútu a prechádza medzi sociologicko-filozofické kategórie. V tomto zmysle považujeme za rozhodujúci atribút samosprávy vôľu k samospráve, pretože podrobná analýza doterajších foriem samosprávy vždy vyúsťuje do otázky, či sa občania chcú, alebo nechcú samosprávne správať, to znamená, či majú záujem vstupovať do riadenia spoločnosti.

Belajová - Balážová (2004) definujú, že základnou črtou samosprávy je demokratický výkon moci občanmi. Termín samospráva už vo svojej podstate poukazuje na vlastnú správu vecí verejných uskutočňovaných vo vymedzenom území občanmi, prostredníctvom volených zástupcov. Samosprávu vykonávajú subjekty verejnej správy pre ktoré je charakteristické, že nie sú orgánmi štátu, ale sú neštátnymi právnickými osobami zriadenými zákonne a ich kompetencie sú vymedzené zákonom, alebo vznikajú na základe dobrovoľného združovania osôb.

Podľa **Grúňa - Pauličkovej - Vydrovej (2005)** samospráva je osobitnou formou riadenia, vhodná pre väčšinu sfér spoločenského riadenia a ako taká v súhrne samosprávnych inštitúcií utvára relatívne samostatný podsystem politického systému vrátane jeho sociálno-ekonomických dimenzií.

Belajová - Balážová (2004) tvrdia, že samospráva predstavuje oprávnenie obcí a regiónov samostatne rozhodovať a uskutočňovať právom vymedzený okruh záležitostí, ktoré sú priamo späté so záujmami obyvateľstva žijúceho v území mesta, dediny, regiónu.

Šmihula (2010) uvádza, že verejná moc obsahuje tak štátnu správu, ako aj samosprávu. Samospráva realizovaná samosprávnymi inštitúciami (korporáciami) na jednej strane zabezpečuje neštátnu činnosť, na druhej strane zabezpečuje, resp. sa spolupodieľa na zabezpečovaní správy štátu. Samosprávu môže deliť na:

- územnú (miestnu) samosprávu,
- záujmovú samosprávu.

1.3.1 Územná samospráva

Benčo - Polák, (2000) píše, že základom miestnej samosprávy je obec, ktorá je samosprávnym spoločenstvom občanov. Je to vlastne základná územno-samosprávna jednotka, ktorá na svojom území samostatne vo vlastnom mene spravuje v medziach ústavy a zákonov vnútorné veci obce za účasti a v prospech obyvateľstva. Obec je právnickou osobou, ktorá v medziach ústavy a ďalších právnych noriem vo vlastnom mene samostatne vstupuje do právnych vzťahov s inými právnickými osobami s cieľom nadobúdať práva a zaväzovať sa k povinnostiam. Obec má svoj majetok a zdroje financovania ustanovené zákonom.

Marišová a kol. (2011) vymedzujú názor, že základom územnej samosprávy je obec, ktorá tvorí samostatný právny celok. Obec združuje občanov, ktorí majú na jej území

trvalý pobyt. Obec je právnickou osobou. Ukladať obci povinnosti alebo zasahovať do jej oprávnení možno len zákonom a na základe medzinárodnej zmluvy.

Škultéty (2008) tvrdí, že miestnu samosprávu môžeme vymedziť ako organizačnú formu verejnej správy, v ktorej spoločenstvo ako právnická osoba zabezpečuje riešenie úloh odlišných, ako zabezpečuje štát, ale realizácia týchto úloh sa rieši pod dozorom štátu. Zákonom stanovené úlohy rieši vo svojom mene a na svoju zodpovednosť a je viazaná len zákonmi, prípadne právnymi predpismi, ktoré sú vydané na ich realizáciu.

Marišová a kol. (2010) hovoria, že v Českej republike je verejná správa vykonávaná samosprávnymi územnými jednotkami. Obe samosprávne územné jednotky (obce a regióny) vykonávajú dva druhy právomocí ako bolo vyššie spomenuté. Na jednej strane sú samosprávnymi jednotkami a na strane druhej je im zákonom zverené vykonávanie istých povinností spojených so štátnou správou. V súlade s týmto faktom budeme rozlišovať medzi samosprávnymi právomocami obce/regiónu (inými slovami nezávislé, osobitné, interné právomoci samosprávy) a delegovanými právomocami.

Belajová - Balážová (2004) uvádzajú, že demokratický výkon moci je základnou črtou samosprávy a prejavuje sa v možnosti a povinnosti obyvateľstva podieľať sa na správe vecí verejných rôznymi formami. Vyplýva to z ústavného princípu suverenity ľudu ako výlučného reprezentanta miesenej verejnej moci. To znamená, že miestna samospráva má nielen právo, ale aj povinnosť (na území, ktoré spravuje a v medziach zákona stanovených) spravovať verejné záležitosti pre úžitok miestneho spoločenstva.

V Európskej Charte miestnej samosprávy (1985) je miestna samospráva definovaná ako prirodzeno-právny inštitút, ktorý je výrazom práva a schopnosti obyvateľstva a spravovať tú časť verejných záležitostí, ktorá patrí medzi jeho vlastné.

Belajová - Balážová (2004) vymedzujú názor, že územná samospráva je verejná správa so zameraním samosprávneho subjektu na vlastné záležitosti vo vymedzenom území. V politickej rovine ide o výkon samosprávy občanmi, priamo, alebo nepriamo volenými zástupcami, v právnej rovine ide o pôsobenie samosprávy ako verejno-právneho subjektu, ktorý disponuje príslušným rozsahom verejnej moci. Samospráva sa prejavuje predovšetkým ako činnosť riadiaceho charakteru.

Podľa **Záreckého (1997)** samosprávnym subjektom je spravidla spoločenstvo občanov. Tieto spoločenstvá sú buď výsledkom slobodnej voľby, alebo je ich vznik na

prejavu vôle nezávislý. V druhom prípade vzniká samosprávne spoločenstvo zo zákona. Občan sa pre členstvo v takom samosprávnom spoločenstve nerozhoduje, ale jeho členstvo je vynútené.

Podľa Stolára (2000) obyvateľom obce je občan, ktorý je v nej prihlásený na trvalý pobyt. Trvalým pobytom pritom rozumieme pobyt v mieste stálego bydliska občana, to je spravidla v mieste, kde má rodičov, byt alebo zamestnanie. Na trvalý pobyt sa musí hlásiť každý občan v tom istom čase iba na jednom mieste. Občania sú povinný hlásiť miesto, začiatok a ukončenie svojho trvalého pobytu príslušnej obci.

Machajová (2000) píše: samospráva je časť verejnej správy vykonávaná subjektmi odlišnými od štátu. Svoju subjektivitu v istom zmysle odvodzujú od štátu a súčasne sú štátom aprobované. Týmito subjektmi sú verejnoprávne korporácie. Sú výrazom decentralizácie výkonu verejnej moci. Predmetom samosprávy je správa časti verejných vecí v územnom celku (na úrovni obce či regiónu), alebo správa časti verejných vecí spojená s výkonom určitého špecifického, tzv. slobodného povolania (profesijné komory).

Kameníčková (2001) vymedzuje, že funkcie územných samospráv sú vymedzené jednotlivými národnými legislatívami. Existujú iba dve výnimky – miestne vyhlášky a miestne voľby. Pre miestne vyhlášky platí, že musia byť v súlade so zmluvou, smernicami a nariadeniami Európskej Únie. Právo voliť a byť volený vo voľbách do miestnych a regionálnych zastupiteľstiev majú mať všetci obyvatelia EÚ, ktorí majú trvalé bydlisko v danej obci, resp. v regióne.

Krnáč - Kožiak - Liptáková (2008) definujú, že na plnenie samosprávy obce, alebo ak to ustanovuje zákon, obec vydáva všeobecné záväzné nariadenie, ktoré nesmie odporovať ústave ani zákonom (tzv. normotvorná právomoc miestnych samospráva). Obec má ďalej právo na vydávanie podzákonných normatívnych právnych aktov vo veciach miestnej samosprávy a vo veciach, v ktorých plní úlohy preneseného výkonu štátnej správy.

Tej (2002) zahŕňa poznatky do podoby: samospráva je jednoznačne spätá s regiónom a predstavuje formu verejnej správy i verejnej vlády. Medzi najvýznamnejšie úlohy územnej samosprávy patrí vytváranie prirodzeného centra spoločenstva občanov v správnom regióne, zodpovednosť za konkrétnu úroveň poskytovania verejných statkov, reprezentovanie a vytváranie pluralitného systému širokej palety názorov v regióne

prostredníctvom volených zástupcov a koordinovanie vzájomných vzťahov so štátnou správou. Samospráva je formovaná zdola nahor.

Gozora a kol. (2007) hovoria, že obec je samostatný samosprávny územný celok Slovenskej republiky, združujúca občanov, ktorí majú na jej území trvalý pobyt. Úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a obyvateľstva v ňom žijúceho. Obec má:

- svoj názov,
- katastrálne územie,
- právo na vlastné symboly (erb, vlajka, pečať, hymna),
- združovať sa s inými obcami.

Škultéty (2008) píše: územie obce je územný celok, ktorý tvorí jedno alebo viac katastrálnych území. Územie obce sa môže členiť na časti obce. Časť obce má svoj vlastný názov, časť obce nemusí mať vlastné katastrálne územie.

Benčo - Polák (2000) uvádzajú, že územnú samosprávu vykonávanú korporácie, ktoré sú zriadené na územnom princípe (územné celky). Základom územnej samosprávy je obec ako samostatná právnická osoba, ktorá má svoje vlastné orgány (starostu a obecné zastupiteľstvo) financované z rozpočtu obce, svoje vlastné príjmy (miestne dane a poplatky), svoj vlastný majetok (hnuteľný a nehnuteľný vo vlastníctve obce), svoje územie (katastrálne územie) a svojich povinných členov (obyvateľov obce), ktorí v nej majú trvalý pobyt.

Krnáč - Kožiak - Liptáková (2008) konštatujú, že rozhodujúca zodpovednosť za výkon samosprávy spočíva na orgánoch obce. Prostredníctvom orgánov obcí je teda výkon samosprávnych funkcií najintenzívnejší. Vyplýva to z kompetencií, ktoré stanovuje pre orgány obce Zákon o obecnom zriadení.

Podľa **Teja (2002)** samospráva už vo svojej podstate poukazuje na správu vecí vlastným subjektom, keď si občania vlastnými silami realizujú prevratnú časť úloh správy prostredníctvom subjektov verejnej správy, pre ktoré je charakteristické, že nie sú orgánmi štátu, ale neštátnymi právnickými osobami zriadenými zákonne, a že ich samosprávne úlohy vymedzuje zákon.

Marišová a kol. (2010) charakterizujú samosprávne právomoci v Maďarsku: úlohy a právomoci miestnej samosprávy spadajú do dvoch kategórií. Záväzné úlohy a právomoci

miestnej samosprávy sú ustanovené v právnych úkonoch, ktorých úlohou je tiež v nevyhnutnom rozsahu zabezpečiť finančné zdroje potrebné pre vykonávanie mandátu z príspevkov centrálnej vlády. Druhú kategóriu tvoria dobrovoľné úlohy a právomoci. Miestna samospráva sa môže rozhodnúť, v akom rozsahu a akým spôsobom bude takéto úlohy vykonávať v závislosti od svojich obyvateľov a ich finančných zdrojov.

Gozora a kol. (2007) vymedzujú, že orgánmi obce, ako to vyplýva z ústavy a zo zákona o obecnom zriadení sú:

- obecné zastupiteľstvo (v mestách mestské zastupiteľstvo),
- starosta obce (primátor mesta).

Krnáč - Kožiak - Liptáková (2008) konštatujú, že miestna samospráva v Slovenskej republike bola revitalizovaná spolu s prijatím zákona o obecnom zriadení v roku 1990. Postupne sa uskutočnil proces konštituovania a zakotvenia samosprávnych orgánov obcí a miest, ako aj praktické uplatňovanie im zverejnených kompetencií, práv a zodpovednosti za správu vecí verejných - bol vytvorený systém, o ktorého význame a opodstatnenosti vo svete a aj v našich podmienkach niet pochybnosti. Samospráva teda má nezastupiteľné úlohy v rámci rozvoja štátu.

1.3.2 Zájmová samospráva

Podľa **Škultétyho (2008)** zájmová samospráva nepredstavuje ucelený, vnútorne usporiadaný systém či jednoznačne právno-politický inštitút. Do tohto pojmu sa zaraďujú všetky inštitúcie, ktoré svoj existenciu odvodzujú od združovacieho práva a ktoré spája konkrétny spoločenský záujem. Základným prvkom je samosprávny spôsob ich vnútornej činnosti a úsilie o väčšiu či menšiu účasť na organizácii spoločenského a politického života.

Benčo - Polák (2000) píše: zájmovú samosprávu vykonávajú verejnoprávne korporácie osôb alebo majetku. Korporáciami osôb, ktoré vykonávajú verejnú správu v rozsahu vymedzenom zákonom sú profesiové komory, ktoré sú samostatnými právnickými osobami a majú svoje vlastné orgány (valné zhromaždenie, predstavenstvo a ďalšie).

Belajová - Balážová (2004) uvádzajú, že objektom zájmovej samosprávy je užšie vymedzená činnosť skupiny obyvateľstva, ktorá má spoločný a jasne vyšpecifikovaný cieľ svojej činnosti. Z hľadiska priestorového sa územná samospráva člení na:

- miestnu (obecná samospráva),
- regionálnu (samosprávny kraj).

Machajová (2007) vyjadruje názor, že záujmová samospráva je reprezentovaná väčšou paletou samosprávnych osôb. Sú to jednak združenia osôb, jednak združenia majetku a napokon osoby, ktoré nemožno zaradiť ani medzi jednu z týchto skupín. Základnou formou záujmovej samosprávy v oblasti verejnej správy, ktorá je založená na osobnom základe, sú stavovské organizácie. Hlavným reprezentantom stavovských organizácií sú profesijné komory.

2 Cieľ práce

Cieľom bakalárskej práce je skúmanie verejnej správy Slovenskej republiky, kompetencie samospráv a ich celkov. Objektom ich skúmania je právne a ekonomické postavenie obcí Čakajovce a Zbehy a ich hospodársky a sociálny rozvoj. Na dosiahnutie tohto cieľa sa bakalárska práca zameriava na nasledovné parciálne oblasti:

- vymedzenie pojmov v oblasti verejnej správy, samosprávy, štátnej správy,
- práva a povinnosti obcí,
- zriadenie a pôsobnosť orgánov obcí,
- funkcie a kompetencie územnej samosprávy,
- charakteristika vybraných obcí,
- hospodársky a sociálny rozvoj obcí,
- rozpočet a finančné hospodárenie obcí za sledované časové obdobie,
- analýza realizovaných projektov v obciach,
- čerpanie prostriedkov v fondov Európskej únie v Čakajovciach a Zbehoch,
- zhodnotenie hospodárenia v daných obciach.

Pri vymedzení pojmov sa zameriavame na charakteristiku verejnej správy a jej členenie na štátnu správu a samosprávu. V práci sa orientujeme na zriadenie, právne úpravy a pôsobnosť orgánov v obci. Charakteristika rozvoju vybraných obcí, ich rozpočet a finančné hospodárenie. Ďalej skúmame hospodársky, sociálny rozvoj v daných obciach, projekty realizované obcami a ich čerpanie prostriedkov zo Štátneho fondu (ŠR) a Európskej únie.

3 Metodika práce a metody skúmania

Objektom skúmania v bakalárskej práci sú obce Čakajovce a Zbehy, ich vzájomné porovnanie z hľadiska hospodárenia s finančnými prostriedkami, ktoré pochádzajú z vlastných a cudzích zdrojov obcí, ako aj zameranie sa na hospodársky a sociálny rozvoj.

K spracovaniu bakalárskej práce získavame potrebné informácie z dostupnej literatúry a zo zdrojov získaných od obecných úradov vo vybraných obciach. Súčasne platná legislatíva je taktiež dôležitým zdrojom informácií pri riešení danej problematiky. Získané podklady a materiály sú nevyhnutne potrebné na spracovanie údajov, analýzu a následné zhodnotenie.

Bakalárska práca je začlenená do dvoch častí:

1. teoretická časť
2. praktická časť

Pri dosiahnutí vytýčeného cieľa sú v práci použité nasledovné metódy:

- metóda analýzy
- metóda indukcie
- metóda dedukcie
- metóda komparácie
- metóda syntézy
- metóda dotazníka

V teoretickej časti využívame metódu analýzy, indukcie a dedukcie, ktoré sa zameriavajú na analýzu verejnej správy, štátnej správy a samosprávy. Následná aplikácia samosprávy obce, ich práva a povinnosti, kompetencie a orgány obce. Na spracovanie informácií sme využili dostupné zdroje z legislatívy, odbornej literatúry, časopisov a internetových zdrojov.

Praktická časť zahŕňa metódu analýzy, ktorou spracovávame získané informácie o vybraných obciach Čakajovce a Zbehy o celkovom stave a rozvoji obcí. Prostredníctvom metódy komparácie roanalyzujeme rozpočet a finančné hospodárenie daných obcí, komparáciu príjmovej a výdavkovej časti za sledované obdobie (2008, 2009, 2010). Metóda syntézy nám umožní zhodnotenie celkových výsledkov hospodárenia za dane

sledované obdobie. Na zistenie reálneho stavu, informácií a názorov občanov na prácu, ktorú zabezpečujú pri svojom výkone samosprávy obce Čakajovce a Zbehy použijeme dotazníkovú metódu. Obyvateľom obcí predložíme vytvorený dotazník, ktorý sa zameria na celkovú činnosť, dianie v konkrétnej obci a všeobecnú informovanosť občanov. Dotazník umiestnime v prílohách práce.

Materiály, z ktorých vychádzame pri spracovaní danej problematiky:

- Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 416/2001 Z.z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 592/1990 Zb. o rozpočtových pravidlách v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov,
- Internetové údaje a údaje získané z Obecného úradu v obci Lužianky a Zbehy,
- a iné.

4 Výsledky práce

4.2 Miestna územná samospráva – obec

„Obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky, ktorý združuje osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov. Obci pri výkone samosprávy možno ukladať povinnosti a obmedzenia len zákonom a na základe medzinárodnej zmluvy“ (Zákon č. 369/1990 Zb. §1 v platnom znení).

4.2 Územná samospráva vo vzťahu k štátnej správe

Vytvorenie samostatného štátu - Slovenskej republiky znamenal príchod mnohých zmien a reforiem v oblasti verejnej správy, v ktorej bolo potrebné uskutočniť novú organizáciu. Verejná správa prešla po roku 1989 od centrálne riadenej ekonomiky k trhovému hospodárstvu, ktoré posilnilo postavenie súkromného vlastníctva. Reformné zmeny sa dotýkali najmä nových metód riadenia, ktoré postupne smerovali ku kvalitnejšiemu výkonu verejnej správy. Verejná správa nepredstavovala už len nástroj uplatňovania moci, ale bola vnímaná ako služba občanom. S vytvorením trhovej ekonomiky rástla aj podpora verejného sektora k súkromnému sektoru. Do systému riadenia sa zavádzali nové metódy riadenia a kontroly.

Od roku 1990 prebieha verejná správa v niekoľkých etapách, pričom základnou myšlienkou reformy je priblížiť verejnú správu k občanom a decentralizovať kompetencie štátnej správy.

V záujme racionálnejšieho a efektívnejšieho plnenia úloh preniesla štátna správa niektoré úlohy na obce, vrátane finančných a materiálnych prostriedkov, ktoré sú na výkon úloh nevyhnutné. Obce v súvislosti s plnením svojich kompetencií spolupracujú s orgánmi štátnej správy, ktorá ich činnosť koordinuje a dohliada na plnenie úloh. Územné samosprávy sú právne nezávislé od štátu a svoje kompetencie vykonávajú vo vlastnom mene, avšak musia podliehať kontrole zhora.

4.3 Financovanie obce

Financovanie kompetencií obce prebieha prostredníctvom vlastných a cudzích príjmov, čím sa snaží zabezpečiť plnenie zámerov týkajúcich sa rozvoja územia a potrieb obyvateľov.

Zákon hovorí o tom, že:

„Vlastné príjmy obce tvoria najmä:

- výnosy miestnych daní a poplatkov podľa osobitného predpisu,
- nedaňové príjmy z vlastníctva a z prevodu vlastníctva majetku obce a z činnosti obce a jej rozpočtových organizácií podľa tohto alebo osobitného zákona,
- výnosy z finančných prostriedkov obce,
- sankcie za porušenie finančnej disciplíny uložené obcou,
- dary a výnosy dobrovoľných zbierok v prospech obce,
- podiely na daniach v správe štátu podľa osobitného predpisu,
- iné príjmy ustanovené osobitnými predpismi“ (Zákon č. 583/2004 Zb. § 5 v platnom znení).

Vlastné príjmy obce sú nepostačujúce na výkon kompetencií, a preto sú financované aj dotáciami zo štátneho rozpočtu. Obec môže požiadať o štátnu dotáciu i v prípade, ak ide o plnenie rozvojového programu alebo úlohy, na ktorej má štát záujem.

Obec pri svojom financovaní má možnosť použiť návratné zdroje a prostriedky z mimorozpočtových peňažných fondov, z prostriedkov združených s inými obcami, právnickými, či fyzickými osobami.

4.4 Kompetencie obce pri výkone samosprávy

Zverené kompetencie obci charakterizuje zákon o obecnom zriadení takto: „Obec samostatne rozhoduje a uskutočňuje všetky úkony súvisiace so správou obce a jej majetku, všetky záležitosti, ktoré ako jej samosprávnu pôsobnosť upravuje osobitný zákon, ak takéto úkony podľa zákona nevykonáva štát alebo iná právnická osoba alebo fyzická osoba.

Obec pri výkone samosprávy najmä:

- vykonáva úkony súvisiace s riadnym hospodárením s hnutelným a nehnuteľným majetkom obce a s majetkom vo vlastníctve štátu prenechaným obci do užívania,
- zostavuje a schvaľuje rozpočet obce a záverečný účet obce,
- rozhoduje vo veciach miestnych daní a miestnych poplatkov a vykonáva ich správu,
- usmerňuje ekonomickú činnosť v obci,
- vykonáva vlastnú investičnú činnosť a podnikateľskú činnosť v záujme zabezpečenia potrieb obyvateľov obce a rozvoja obce,
- plní úlohy na úseku sociálnej pomoci v rozsahu podľa osobitného predpisu“ (Zákon č. 369/1990 Zb. § 4 v platnom znení).

Postupný proces reformy verejnej správy znamenal pre územné samosprávy nárast kompetencií. Zo štátnej správy sa v roku 2002 presunuli nové úlohy na základe zákona č. 416/2001 Z.z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky. Týmto zákonom sa stali obce priamymi účastníkmi regionálnej politiky, čím sa môžu podieľať na regionálnom rozvoji. Kompetenciami môžu obce lepšie koordinovať a ovplyvňovať všestranný život obyvateľstva a rozvoj územia. Štát poskytuje samosprávam aj podporné finančné a materiálne prostriedky na zabezpečenie plnenia delegovaných úloh.

4.5 Postavenie a pôsobnosť orgánov obce

4.5.1 Obecné zastupiteľstvo

Zastupiteľský zbor patrí medzi hlavné orgány obce a je založený na kolegiálnom princípe. Spolu s ostatnými orgánmi má zodpovednosť za výkon obce, rozhoduje o základných otázkach, vplýva na postavenie obce a vytvára podmienky lepšieho života obyvateľov. Zastupiteľstvo je zložené z poslancov, ktorí boli zvolení v priamych voľbách obyvateľmi obce na funkčné obdobie štyroch rokov. Rokovania obecného zastupiteľstva, ktoré zvoláva a vedie starosta obce, sa konajú podľa potreby avšak minimálne raz za dva mesiace. Obecné zastupiteľstvo rieši otázky spojené s hospodárskym, sociálnym a ekologickým rozvojom obce.

Úlohy, ktoré zabezpečuje obecné zastupiteľstvo Škultéty definuje :

„Obecné zastupiteľstvo rozhoduje o základných otázkach života obce, najmä:

- určuje zásady hospodárenia a nakladania s majetkom obce a s majetkom štátu dočasne prenechaným do hospodárenia obce,
- schvaľuje rozpočet obce
- určuje organizáciu obecného úradu a určuje poriadok odmeňovania pracovníkov obce,
- zakladá, zriaďuje a kontroluje obecné podniky a rozpočtové a príspevkové organizácie,
- uznáva sa na nariadeniach obce“ (Škultéty, 2008, s. 48).

„Obecné zastupiteľstvo môže zriadiť a zrušiť podľa potreby stále alebo dočasné výkonné, kontrolné a poradné orgány, najmä obecnú radu, komisie a určuje im náplň práce, môže zriadiť a zrušiť aj ďalšie svoje orgány a útvary, ak tak ustanovuje osobitný zákon“ (Posluch, 2006, s. 212).

4.5.2 Starosta obce

Najvyšším predstaviteľom a výkonným orgánom obce je starosta. V majetko-právnych a v pracovno-právnych vzťahoch, ktoré súvisia s jeho funkciou je štatutárnym zástupcom, pri administratívno-správnych vzťahoch je správnym orgánom. Počas jeho neprítomnosti ho zastupuje zástupca, ale iba vo vymedzenom rozsahu. Starosta zodpovedá za výkon, zastupuje obce navonok a rozhoduje o správe v záujme občanov. Starostu volia obyvatelia obce vo všeobecných, rovných a priamych voľbách s tajným hlasovaním na funkčné obdobie štyroch rokov.

Benčo uvádza, že „základné úlohy, ktoré vyplývajú z funkcie starostu sú:

- zvolávanie a vedenie zasadnutia obecného zastupiteľstva a obecnej rady,
- vykonávanie obecnej správy,
- zastupovanie obce vo vzťahu k štátnym orgánom, k právnickým a fyzickým osobám,
- rozhodovanie vo všetkých veciach správy obce, ktoré nie sú zákonom alebo organizačným poriadkom obecného zastupiteľstva vyhradené obecnému zastupiteľstvu“ (Benčo, 2000, s. 28).

Postavenie a funkcie starostu sú budované na monokratickom princípe. Právomoci a kompetencie starostu sú vzájomne prepojené s obecným zastupiteľstvom.

4.6 Spolupráca obce

Obce môžu spolupracovať s inými subjektmi územných samospráv nielen doma, ale za hranicami štátu. Partnerstvo obcí vzniká za účelom zlepšenia podmienok a rozvoja obce. Vnútroštátne partnerstvo môže vzniknúť na základe zmluvy, uzavretej na účel konkrétnej úlohy, ako aj na základe zmluvy o zriadení združenia obcí. Uzavretá spolupráca poskytuje účastníkom väzby založené na vzájomnej kooperácii a výhody, ktoré sa zhodujú s potrebami obce a obyvateľov. Spoluprácu medzi obcami, alebo vznik združenia obcí musí odsúhlasiť nadpolovičná väčšina poslancov obecného zastupiteľstva každej obce. Podstatou pri vytváraní združení je vzájomná pomoc a vytváranie vhodných podmienok na plnenie úloh a rozvoja obcí. Združenie obcí sa vytvára predovšetkým v oblastiach týkajúcich sa sociálnych vecí, zlepšenia životného prostredia, kultúry alebo cestovného ruchu. Predmetom môže byť aj spolupráca na úrovni školstva alebo miestnej dopravy.

Obce pri uzatváraní združenia podávajú návrh na registráciu príslušnému obvodnému úradu, ktorá prebehne do 30 dní od začatia konania. Stanovy združenia obcí nesmú byť v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky a inými zákonmi.

Obec pri vytváraní spolupráce sa môže združovať aj so zahraničnými subjektmi, môže sa stať členom medzinárodného združenia územných celkov, alebo územných orgánov. Medzinárodnú spoluprácu obcí vytvárajú správne celky alebo úrady, ktoré vykonávajú miestne funkcie. Partnerstvo musí byť v súlade s Ústavou Slovenskej republiky a zákonmi platnými na našom území. Obec pri tejto forme spolupráce môže požiadať obvodný úrad o posúdenie dohody alebo členstva v medzinárodnom združení. (Zákon č. 369/1990 Zb. v platnom znení).

4.7 Analýza hospodárskeho a sociálneho rozvoja vybraných obcí

4.7.1 Obec Čakajovce

Obec Čakajovce spadá do územného celku Nitrianskeho kraja a je súčasťou okresu Nitra. Rozprestiera sa severozápadne od mesta Nitry v Podunajskej nížine s nadmorskou výškou 148 m. Čakajovce ležia na pravostrannej nive rieky Nitry a na nive Perkovského potoka.

V súčasnosti má obec 1 104 obyvateľov, pričom priemerná hustota obyvateľstva je 191 km². Na celkovej výmere 5 777 118 m² sa nachádza 373 domov, z toho 312 domov je trvalo obývaných.

Prvý záznam o Čakajovciach bol z roku 1251, v ktorom sa píše o obci s názvom Cheka. Symbolmi obce sú znak, pečať a zástava. Na erbe s modrým pozadím je zobrazený vojak s mečom, ktorý stína kľáčiacu kráľovnú podávajúcu vojakovi holuba.

Občianska a technická vybavenosť obce:

- Verejný vodovod
- Rozvodná sieť plynu
- ihrisko pre futbal (okrem školských)
- Knížnica
- Predajňa potravinárskeho tovaru
- Pohostinské odbytové stredisko
- Zariadenie pre údržbu a opravu motorových vozidiel

Občianska a technická infraštruktúra v obci Čakajovce poskytuje svojim obyvateľom základnú vybavenosť. Nachádza sa tu obecný úrad a kultúrny dom. Na svojom území má obec samostatné ambulancie praktického lekára pre deti a dorast a pre dospelých. V obci sa nachádza materská škola (MŠ) a základná škola (ZŠ).

Orgány obce podľa zákona č. 369/1991 Zb. O obecnom zriadení je obecné zastupiteľstvo a starosta obce. Starosta je predstaviteľom a najvyšším výkonným orgánom obce. Počas jeho neprítomnosti alebo nespôsobilosti na výkon funkcie ho zastupuje zástupca.

Zastupiteľským zborom obce je obecné zastupiteľstvo, ktoré rozhoduje o základných otázkach obce, hospodárení a rozpočte obce. Skladá z 9 poslancov, ktorí sú volení v priamych voľbách obyvateľmi obce na štyri roky.

Rozpočet obce Čakajovce v rokoch 2008 – 2010

Rozpočet obce je strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky obce, ktorý vyjadruje samostatnosť hospodárenia. Sú v ňom obsiahnuté všetky príjmy a výdavky, ktoré sú spojené s výkonom samosprávy, finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu a k právnickým, či fyzickým osobám. Finančný plán zahŕňa činnosti súvisiace so záväzkami, ktoré vyplývajú z kompetencií územnej samosprávy, stanovením priorít a cieľov na rozvoj obce.

Tab. 1

Celkové príjmy obce Čakajovce (EUR)

Položky	2008	2009	2010
Bežné príjmy	469 519	409 165	409 381
Kapitálové príjmy	186 855	873 075	148 258
Celkom	656 374	1 282 240	557 639

Zdroj: Záverečný účet obce Čakajovce

Obec Čakajovce dosiahla v roku 2010 celkové príjmy 557 639 € a v roku 2009 mala príjmy vyššie o 724 601 €. V roku 2008 mala o 625 867 € menej ako boli získané príjmy v roku 2009. Zvýšenie celkových príjmov v roku 2009 bolo v časti kapitálové príjmy. Jednotlivé kapitálové príjmy zahŕňajú finančné prostriedky poskytnuté z dotácií a z grantov, ktoré boli obci pridelené (viď Projekty realizované v obci Čakajovce).

Tab. 2

Celkové výdavky obce Čakajovce (EUR)

Položky	2008	2009	2010
Bežné výdavky	352 957	406 479	371 862
Kapitálové výdavky	243 131	870 685	168 184
Celkom	596 088	1 277 164	540 046

Zdroj: Záverečný účet obce Čakajovce

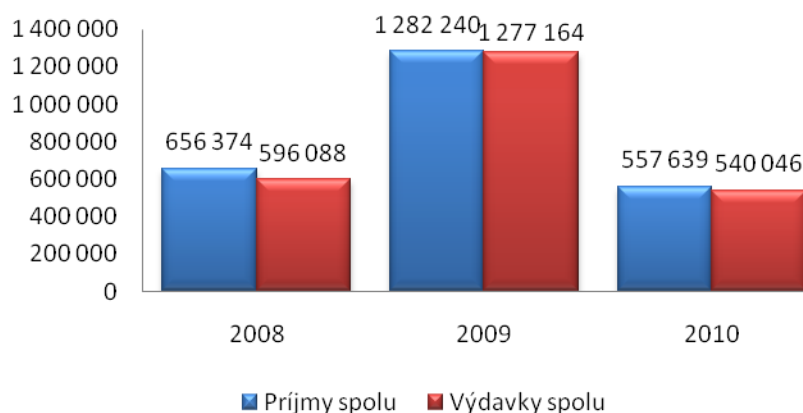
Rozpočtové výdavky v roku 2010 v obci Čakajovce predstavovali 540 046 €, v roku 2009 boli výdavky vyššie sumu o 737 118 € a v roku 2008 dosiahla obec nižšie výdavky o 681 076 € ako v roku 2009. Najväčší rozdiel vo výdavkoch dosahuje rozpočet v časti kapitálové výdavky, ktoré v roku 2010 činili 168 184 € v roku 2009 predstavovali sumu 870 288 € a v roku 2008 kapitálové výdavky boli vo výške 243 131 €. Zmeny v jednotlivých rokoch sú spôsobené jednotlivými realizáciami projektov v obci. Kapitálové výdavky zahŕňajú výdavky na obstaranie, či zhodnotenie majetku obce. Obec Čakajovce v období 2008 – 2009 najviac investovalo do rozvoja, výstavby a rekonštrukcie v roku 2009, čo sa odrazilo na vysokých kapitálových výdavkoch (viď Projekty realizované v obci Čakajovce).

Tab. 3
Záverečné účty obce Čakajovce za roky 2008 – 2010 (EUR)

Položky	2008	2009	2010
Príjmy spolu	656 374	1 282 240	557 639
Výdavky spolu	596 088	1 277 164	540 046
Rozdiel	60 286	5 076	17 593

Zdroj: Záverečný účet obce Čakajovce

Rozdiel medzi celkovými príjmami a výdavkami v obci Čakajovce za rok 2010 predstavoval prebytok rozpočtu 17 593 €. V roku 2009 dosiahla prebytok v sume 5 076 € a v roku 2008 dosiahla prebytkový rozpočet 60 286 €. V roku 2009 obec realizovala rozsiahle projekty, ktoré financovala z poskytnutých dotácií, vlastných zdrojov ako aj z poskytnutého úveru, čo sa odrazilo na celkovom rozpočte (viď obr. 1).

Obr. 1

Grafické znázornenie celkových príjmov a výdavkov obce Čakajovce (EUR)

Projekty realizované v obci Čakajovce

Obec pri zabezpečovaní rozvoja a základných potrieb pre obyvateľov dostáva každý rok jednotlivé granty a transfery.

V roku 2008:

1. Obci Čakajovce bol poskytnutý účelový grant z Krajského školského úradu na projekt „Rekonštrukcia strechy ZŠ“, nakoľko sa nachádzala v kritickom stave.
  - celkové náklady 48 366 €
  - vlastné zdroje 15 869 €
  - požadovaný grant 32 497 €
2. Obec realizovala projekt „Rozvoj bývania“ zameraný na výstavbu bytových nájomných bytov 1 x b.j. a technickej vybavenosti bytovky, na ktorý jej bol poskytnutý úver zo Štátneho fondu rozvoja bývania (ŠFRB).
  - celkové náklady 31 613 €
  - vlastné zdroje 5 480 €
  - poskytnutý úver 26 133 €
3. Projekt „Výstavba kanalizácie“ je pokračovaním výstavby kanalizácie a napojenie prípojok. Obec získala finančnú čiastku na jeho realizáciu v Environmentálneho fondu z Ministerstva regionálneho rozvoja.
  - celkové náklady 161 254 €
  - vlastné zdroje 152 692 €
  - dotácia 8 562 €

Rok 2009:

1. Projekt „Havarijný stav ZŠ“, oprava sa týkala fasády, výmeny okien a vnútorných rozvodov elektriny, pričom obec na tieto účely dostala grant z Krajského školského úradu.
  - celkové náklady 331 840 €
  - vlastné zdroje 16 000 €
  - požadovaný grant 315 840 €

2. Projekt „Rozvoj bývania“, ktorý bol zameraný na výstavbu nájomných bytov 18 x b.j. s čistiarnou odpadových vôd. Peňažné prostriedky získala na základe podanej žiadosti o dotáciu z Ministerstva výstavby SR a ŠFRB poskytol obci úver.

- celkové náklady 864 014 €
- vlastné zdroje 80 203 €
- výška úveru 661 081 €
- dotácia 122 730 €

V roku 2010:

Pokračovanie projektu výstavby nájomných bytov 18 x b.j. a technickej vybavenosti, ktorý je zameraný na výstavbu čistiarne odpadových vôd v bytovke. Obec Čakajovce získala na výstavbu dotáciu z Ministerstva výstavby SR.

- celkové náklady 130 459 €
- vlastné zdroje 1 180 €
- dotácia 129 279 €

4.7.2 Obec Zbehy

Územie obce Zbehy spadá katastrálne do Nitrianskeho kraja a okresu Nitra. Súčasťou obce je aj časť Andač, ktorá je od nej vzdialená 4 km. Zbehy sú od mesta Nitra vzdialené 8 km na severozápad, od Hlohovca 18 km juhovýchodne a 25 km juhozápadne od Topoľčian. Obec sa rozprestiera na juhovýchodnej časti Nitrianskej sprašovej pahorkatiny.

Obec Zbehy sa nachádza na nive rieky Nitra a Radošinka. Celková výmera územia tvorí 19 558 199 m² a miestna časť Andač, ktorá má rozlohu 294 ha predstavuje 15% z celkovej výmery územia. Celková hustota obyvateľstva predstavuje 115 obyvateľov na km² a v súčasnosti má 2 256 obyvateľov. V obci sa nachádza celkovo 713 domov z toho 603 domov je trvalo obývaných.

Obecné symboly tvorí - znak, pečat' a zástava. Erb obce je charakteristický motívom sv. Vojtecha, ktorý obsahuje iba jeho atribúty, biskupstvá mitra a tri kopije, poľnohospodársky obce charakter zobrazili dvoma zlatými klasmi.

Občianska a technická vybavenosť obce:

- Pošta
- Telocvičňa
- ihrisko pre futbal (okrem školských)
- Knižnica
- Predajňa potravinárskeho tovaru
- Predajňa nepotravinárskeho tovaru
- Pohostinské odbytové stredisko
- Predajňa pohonných látok
- Zariadenie pre údržbu a opravu motorových vozidiel

V obci Zbehy a v miestnej časti Andač sa nachádza obecný úrad, pod ktorý spadá aj sídlo matričného úradu, kultúrny dom a farský úrad. Zbehy patria medzi obce s dobrou občianskou a technickou vybavenosťou, majú vybudovanú samostatnú ambulanciu stomatológa a praktického lekára pre dospelých, taktiež aj lekárňu. Nachádza sa tu základná a materská škola.

Rozpočet obce Zbehy v rokoch 2008 – 2010

Tab. 4

Celkové príjmy obce Zbehy (EUR)

Položky	2008	2009	2010
Bežné príjmy	926 724	946 114	841 616
Kapitálové príjmy	160 025	618 274	380 500
CELKOM	1 086 749	1 564 388	1 222 116

Zdroj: Záverečný účet obce Zbehy

Celkové príjmy obce Zbehy v roku 2010 boli vo výške 1 222 116 € a v roku 2009 obec dosiahla vyššie príjmy o čiastku 342 272 €. V roku 2008 mali celkové príjmy o 477 639 € menej ako v roku 2009. Dôvodom vyšších celkových príjmov v roku 2009 bolo zvýšenie príjmov v časti kapitálové príjmy, ktoré zahŕňajú jednotlivé finančné prostriedky poskytnuté obci z dotácií a z grantov. Finančné prostriedky z dotácií investovala obec na rekonštrukciu základnej a materskej školy (viď Projekty realizované v obci Zbehy).

Tab. 5**Celkové výdavky obce Zbehy (EUR)**

Položky	2008	2009	2010
Bežné výdavky	811 911	846 834	786 947
Kapitálové výdavky	327 867	697 349	819 452
CELKOM	1 139 778	1 544 182	1 606 399

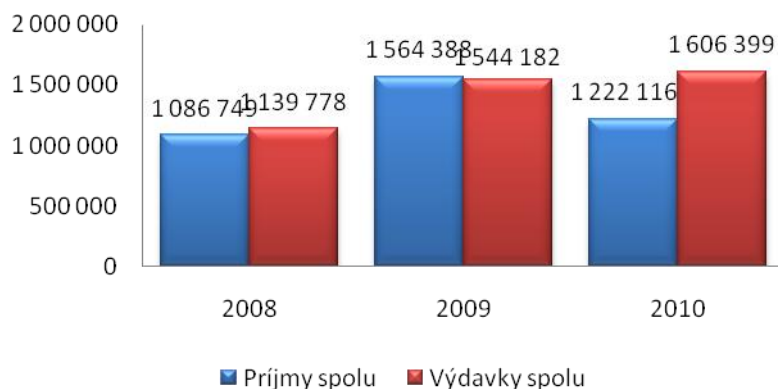
Zdroj: Závěrečný účet obce Zbehy

Celkové výdavky v roku 2010 boli 1 606 399 € a v roku 2009 predstavovali o sumu 62 217 € menej. V roku 2008 boli výdavky oproti roku 2009 nižšie o 404 404 €, pričom celková výška výdavkov za rok 2008 bola 1 139 778 €. Najväčší rozdiel vo výdavkoch dosahuje rozpočet v časti kapitálové výdavky, ktoré v roku 2010 činili 819 452 €, v roku 2009 boli vo výške 697 348 € a najnižšie kapitálové výdavky boli v roku 2008, keď dosiahli hodnotu 327 867 €. Zmeny v jednotlivých rokoch sú spôsobené investovaním finančných prostriedkov do projektov v obci.

Tab. 6**Závěrečné účty obce Zbehy za roky 2008 – 2010 (EUR)**

Položky	2008	2009	2010
Príjmy spolu	1 086 749	1 564 388	1 222 116
Výdavky spolu	1 139 778	1 544 182	1 606 399
Rozdiel	-53 029	20 206	-384 283

Zdroj: Závěrečný účet obce Zbehy

Obr. 2**Grafické znázornenie celkových príjmov a výdavkov obce Zbehy (EUR)**

V obci Zbehy v roku 2010 bol mínusový rozdiel medzi celkovými príjmami a výdavkami 384 283 €, čo predstavuje v zmysle zákona o rozpočtových pravidlách schodok rozpočtu. Obec Zbehy v roku 2010 investovala veľkú časť finančných prostriedkov z dotácií ako aj z vlastných zdrojov do výstavby bytovky, obecného vodovodu a ihriska, čo sa odrazilo na jej celkovom rozpočtovom výsledku. V roku 2009 obec dosiahla prebytok v sume 20 206 € a v roku 2008 dosiahla schodok rozpočtu 53 029 € (viď obr. 2).

Projekty realizované v obci Zbehy

Pri realizácii projektov zameraných na rozvoj obec využíva finančné prostriedky z rôznych zdrojov.

V roku 2008:

1. Projekt - modernizácia komplexu ZŠ bol zameraný na rekonštrukciu telocvične.
Financovaný bol z poskytnutej dotácie Krajského školského úradu.
  - celkové náklady 45 667 €
  - vlastné zdroje 9 153 €
  - dotácia 36 514 €
2. Na projekt rekonštrukcie budovy Školskej jedálne sa použili prostriedky z dotácie Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja (RR) a z ministerstva financií.
  - celkové náklady 41 812 €
  - vlastné zdroje 20 468 €
  - dotácia z Ministerstva výstavby a RR 14 705 €
  - dotácia z Ministerstva financií 6 639 €
3. Projekt „Zásobovanie vodou“ je zameraný na výstavbu celo-obecného vodovodu. Obci bola poskytnutá dotácia z Environmentálneho fondu Ministerstva životného prostredia (MŽP) a kapitálový grant.
  - celkové náklady 171 447 €
  - vlastné zdroje 35 352 €
  - poskytnutý grant 3 319 €
  - dotácia 132 776 €

Rok 2009:

1. V oblasti základné vzdelanie - rekonštrukcia budovy ZŠ, ktorá bola dotovaná z prostriedkov Európskej Únie, Európsky fond RR a Ministerstva výstavby a RR.

- celkové náklady 308 050 €
- dotácia z Ministerstva výstavby a RR 51 690 €
- dotácia z fondov EÚ 259 360 €

2. Rekonštrukcia a modernizácia budovy MŠ v roku 2009, bola financovaná z prostriedkov EÚ, Európsky fond RR a spolufinancovaná z Ministerstva výstavby a RR.

- celkové náklady 255 583 €
- vlastné zdroje 7 754 €
- dotácia z Ministerstva výstavby a RR 26 851 €
- dotácia z fondov EÚ 220 978 €

3. Projekt - rekonštrukcia a modernizácia telocvične ZŠ, na ktorú obci bola poskytnutá dotácia z Ministerstva výstavby a RR.

- celkové náklady 16 600 €
- dotácia z Ministerstva výstavby a RR 7 420 €
- vlastné zdroje 9 180 €

V roku 2010:

1. Obci bol na projekt „Výstavba bytovky“ schválený úver zo ŠFRB.

- celkové náklady 451 535 €
- vlastné zdroje 7 564 €
- poskytnutý úver 443 971 €

2. V roku 2010 obec pokračuje s výstavbou obecného vodovodu, ktorá je financovaná z Environmentálneho fondu MŽP a grantov.

- celkové náklady 311 008 €
- vlastné zdroje 29 625 €
- dotácia 280 000 €
- poskytnutý grant 1 383 €

3. Na projekt „Výstavba viacúčelového ihriska“ v oblasti rekreačných a športových služieb bola obci pridelená dotácia z Úradu vlády SR.

- celkové náklady 53 033 €
- vlastné zdroje 13 200 €
- dotácia 39 833 €

Obec Zbehy má na obdobie 2008 – 2013 vypracovaný Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja, ktorý postupne plní. V programe sú uvedené už zrealizované projekty a projekty, ktoré obec plánuje realizovať počas stanoveného obdobia. Jednotlivé projekty týkajúce sa zlepšenia životných podmienok pre obyvateľov a rozvoja, sú hlavne:

- vybudovanie trhoviska
- vytvorenie stálej expozície o kultúrnom dedičstve
- vybudovanie kanalizácie
- budovanie a úprava parkových a oddychovo-relaxačných plôch
- rekonštrukcia miestnych komunikácií
- budovanie obecného námestia

Analýzou hospodárenia obcí Čakajovce a Zbehy v sledovanom období 2008, 2009, 2010 sme zistili, že jednotlivé príjmy a výdavky v obciach sa podstatne líšia. Obec Čakajovce v sledovanom období hospodárila s prebytkom, avšak obec Zbehy mala v rokoch 2008 a 2010 schodkový rozpočet.

Obec Zbehy je z hľadiska rozlohy aj počtu obyvateľov väčšia ako obce Čakajovce, čo sa odráža aj v rozpočte a jednotlivých položkách. Analýzou rozpočtových položiek sme získali prehľad o rozvojových aktivitách oboch obcí. V roku 2009 bola v oboch obciach najintenzívnejšia rozvojová aktivita, čo sa odrazilo na vyšších výdavkoch. Obec Čakajovce investovala najviac finančných prostriedkov do oblasti školy a rozvoja bývania, pričom projekty financovala z poskytnutých dotácií, z vlastných zdrojov či z poskytnutého úveru. Obec Zbehy použila v roku 2009 finančné prostriedky z vlastných a cudzích zdrojov na rekonštrukciu a modernizáciu ZŠ a MŠ. V roku 2010 obec dosiahla vysoký schodok rozpočtu oproti roku 2008 a 2009, čo bolo zapríčinené investovaním veľkej časti financií na výstavbu obecného vodovodu a do rozvoja bytovky, na ktorú bol obci poskytnutý úver zo Štátneho rozvoja bývania.

Obce na realizáciu jednotlivých projektov získali financie z dotácií z Krajského školského úradu, Ministerstva financií, Ministerstva regionálneho rozvoja, Ministerstva výstavby SR, Európskej Únie, či zo ŠFRB.

4.8 Plnenie výkonu kompetencií samospráv Čakajovce a Zbehy opytovacou metódou

Pri získaní a overení informácií o výkone kompetencií samospráv sme využili empirickú metódu - dotazník, pomocou ktorého sme od respondentov získali množstvo názorov a postojov. Cieľom prieskumu bola identifikácia skutočného stavu a kvality realizovaných činností, ktoré má obec zabezpečovať. Zámerom bolo získanie názorov na prácu obce a jej orgánov, ktoré zabezpečujú výkon samosprávy, ako aj všeobecná informovanosť o celkovej činnosti obce a dianí. Úlohou prieskumu bolo zistiť názor obyvateľov obcí a overenie efektivity výkonu obecného úradu a obecného zastupiteľstva. Preskúmať informovanosť občanov o dianí a rozvoji obce.

Prieskum sme realizovali v dvoch úrovniach, nakoľko cieľom bolo zistiť a porovnať výsledky v každej obci jednotlivo. V oboch samosprávach Čakajovce aj Zbehy sme rozoslali dotazníky s rovnakým obsahom.

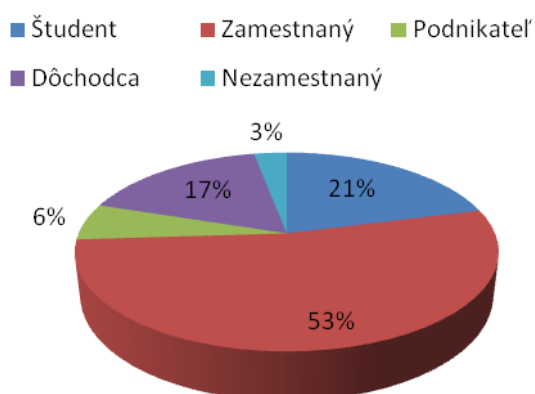
Dotazník (Príloha A) pozostával z tématických otázok, ktoré boli určené na získanie údajov o súčasnom stave, informovanosti a riešení problémov jednotlivo v obciach. Pozostáva z informatívnej časti, v ktorej sú otázky zamerané na pohlavie, zamestnanie a vzdelanie. Druhú časť tvorí 11 textových a hodnotiacich otázok s možnosťou výberu odpovedí. Vypracovaný dotazník bol následne rozposlaný občanom obce Čakajovce a Zbehy.

Zber empirických údajov sme realizovali internetovou formou on-line, ktorý nám umožnil v relatívne krátkom čase a s nízkymi nákladmi získať potrebné údaje od anonymných respondentov. Dotazník bol umiestnený na webovej stránke www.spreadsheets.google.com a následne rozposlaný náhodne vybraným respondentom.

4.8.1 Výskumný súbor

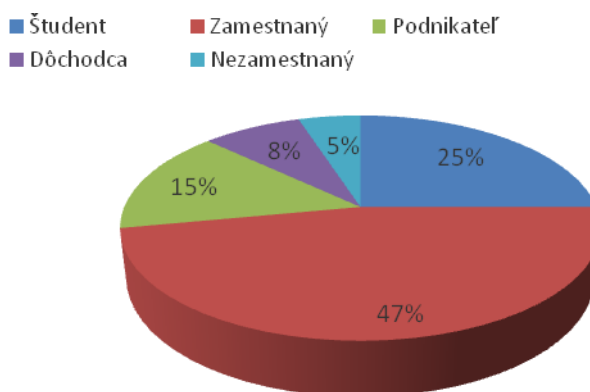
Vybranou zložkou výskumného súboru tvorili náhodne vybraní obyvatelia obcí Čakajovce a Zbehy. Prieskumu sa zúčastnilo celkovo 104 respondentov, čím sa dosiahlo potrebné množstvo na vyvodenie záverov.

Výskumný súbor v obci Čakajovce ako uvádza obrázok 3 pozostával z celkového počtu 52 respondentov, z toho bolo 30 (58 %) mužov a 22 (42 %) žien. V obci Zbehy sa prieskumu zúčastnilo taktiež 52 respondentov, z toho 32 (62 %) mužov a 20 (38 %) žien ako je uvedené v obrázku 4.

Obr. 3

Zastúpenie respondentov podľa zamestnania v obci Čakajovce

Obr. 4

Zastúpenie respondentov podľa zamestnania v obci Zbehy

Najväčší počet 28 (53 %) respondentov v obci Čakajovce uviedlo štatút zamestnanca, 11 (21 %) študentov, 2 (3 %) nezamestnaní, dôchodcov 9 (17 %) a 3 (6 %) z celkového počtu označilo štatút podnikateľa.

V obci Zbehy sa zúčastnilo výskumu 24 (47 %) respondentov so štatútom zamestnanca, 13 (25 %) študentov a štatút podnikateľa uviedlo celkom 8 (15 %) z opýtaných. Zastúpenie dôchodcov bol s počtom 4 (8 %) a nezamestnaných 3 (5 %) z celkového počtu.

Prevažná väčšina obyvateľov obce Čakajovce (56 %), ktorá sa zúčastnila výskumu dosiahla stredoškolské vzdelanie s maturitou. Stredoškolské vzdelanie bez maturity a vysokoškolské malo rovnaké zastúpenie respondentov s počtom 21 % a základné 2 % respondentov.

Stredoškolské vzdelanie s maturitou v obci Zbehy uviedlo 44 % respondentov, vysokoškolské 31 %, stredoškolské vzdelanie bez maturity dosiahlo 21 % a so základným vzdelaním boli 4 % respondenti.

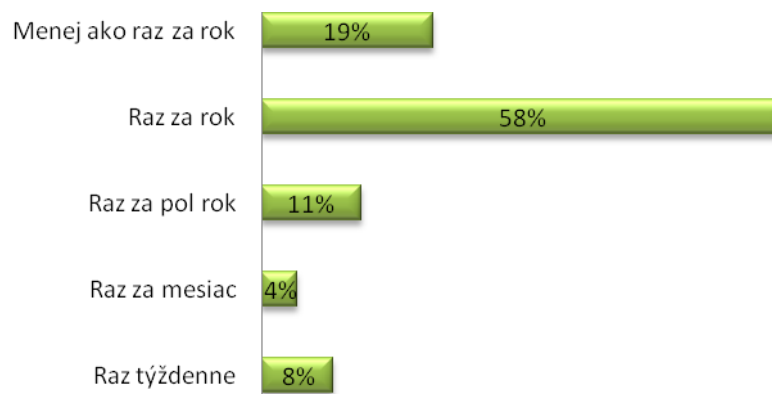
4.8.2 Výsledky výskumu

V prvej časti výskumu sme venovali pozornosť zisteniu všeobecných informácií o zúčastnených respondentov, následne mieru využívania a hodnotenia služieb, ktoré poskytujú obecne úrady svojim obyvateľom. V jednotlivých otázkach sme zisťovali názory na kvalitu činnosti, ktorú vykonáva obecný úrad a jeho zamestnanci.

1. Otázka: Ako často využívate služby ponúkané obecným úradom?

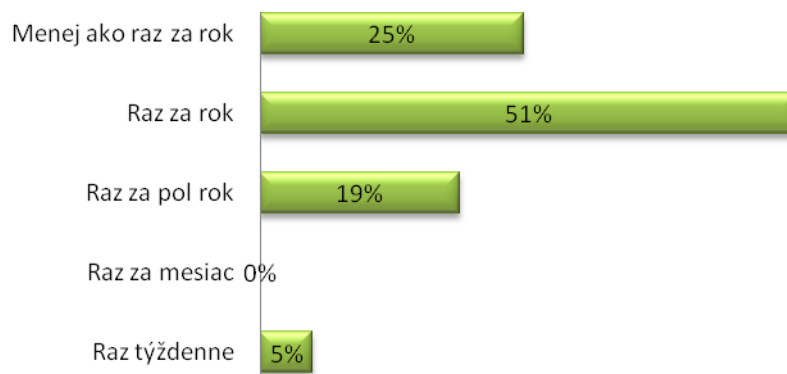
Prevažná väčšina respondentov z oboch obcí označilo odpovedalo raz za rok ako vyplýva z obrázku 5 a 6. V obci Čakajovce označilo 58 % respondentov odpoveď s možnosťou využívania služieb raz za rok. Menej ako raz za rok uviedlo 19 % a 11 % opýtaných odpovedalo raz za pol roka. Zo zúčastnených odpoveď raz týždenne označilo len 8 % a zvyšné 4 % uviedli raz za mesiac.

Služby využíva raz ročne v Zbehoch 51 % a menej ako raz za rok 25 % opýtaných. Polročne využíva služby 19 % respondentov a 5 % uviedlo raz za týždeň.

Obr. 5

Využívanie služieb obecného úradu v obci Čakajovce

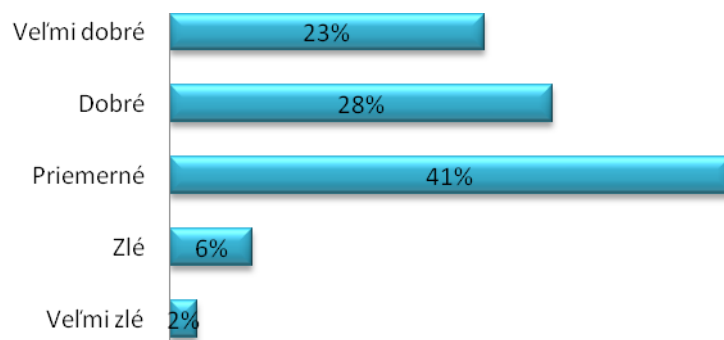
Obr. 6

Využívanie služieb obecného úradu v obci Zbehy

2. Otázka: Ako by ste hodnotili služby ponúkané obecným úradom?

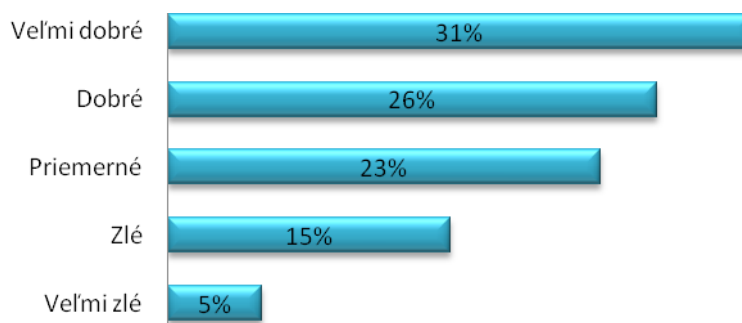
Prevažná väčšina respondentov (92 %) v Čakajovciach vyjadrila spokojnosť s úrovňou ponúkaných služieb a z toho 41 % uviedlo priemernú spokojnosť. Nespokojných bolo 8 % respondentov ako uvádza obrázok 7.

Prístup obecného úradu Zbehy k výkonu služieb znázorňuje obrázok 8. Služby ocenilo 80 %, z toho priemerné ohodnotenie uviedlo 23 % a 20 % respondentov je nespokojných s výkonom obecného úradu (viď obr. 8).

Obr. 7

Hodnotenie služieb obecného úradu v obci Čakajovce

Obr. 8

Hodnotenie služieb obecného úradu v obci Zbehy

3. Otázka: Vybavujú zamestnanci obecného úradu stránky s náležitou znalosťou legislatívy?

V obci Čakajovce bolo celkovo 51 % respondentov spokojných s vybavovaním stránok, ohodnotiť nevedelo 34 % a z opýtaných vyjadrilo nespokojnosť 15 % občanov.

Celkovo 54 % obyvateľov z obce Zbehy uviedlo kladnú odpoveď, 35 % nevedelo zaujať stanovisko a nesúhlas vyjadrilo celkovo 11 % respondentov.

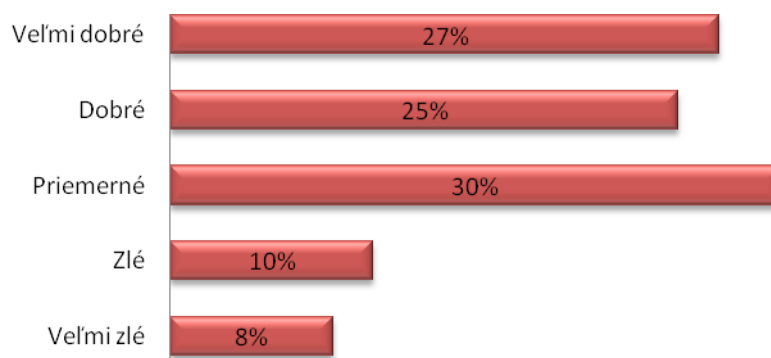
4. Otázka: Ako by ste hodnotili prácu zamestnancov obecného úradu?

V závere zistenia názorov na prácu obecného úradu, sme sa opýtali aj na ohodnotenie samotných zamestnancov. Prístup a ochotu zamestnancov ocenilo 82 %, pričom veľmi

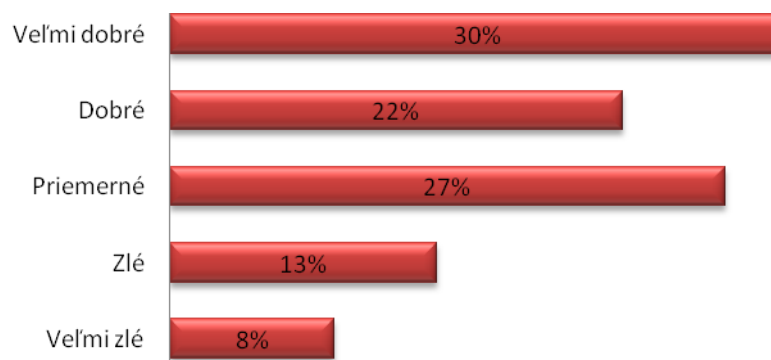
dobré ohodnotenie uviedlo až 27 % a 18 % opýtaných uviedlo nespokojnosť ako uvádza obrázok 9.

So službami, ktoré sú poskytované zamestnancami na obecnom úrade Zbehy vyjadrilo spokojnosť 79 % respondentov, pričom veľmi dobré hodnotenie udalo 30 % a nepokojných bolo 21 % občanov (viď obr. 10).

Obr. 9

Hodnotenie práce zamestnancov obecného úradu v obci Čakajovce

Obr. 10

Hodnotenie práce zamestnancov obecného úradu v obci Zbehy

Celkový názor respondentov vo vybraných obciach na služby ponúkané úradom a na prácu zamestnancov je na priemernej až veľmi dobrej úrovni. Obyvatelia obcí málo využívajú služby obecného úradu, priemerne raz za rok, napriek tomu sú im poskytnuté služby na vysokej a kvalitnej úrovni.

5. Otázka: Ako hodnotíte činnosť obecného zastupiteľstva vo Vašej obci?

Hodnotenie činnosti obecného zastupiteľstva občanmi u oboch obcí bolo porovnateľné. Aktivity obecného zastupiteľstva v obci Čakajovce ohodnotilo 45 % ako priemerné, 29 % vyjadrilo spokojnosť so slovami dobre a veľmi dobre a nespokojných bolo 26 % respondentov.

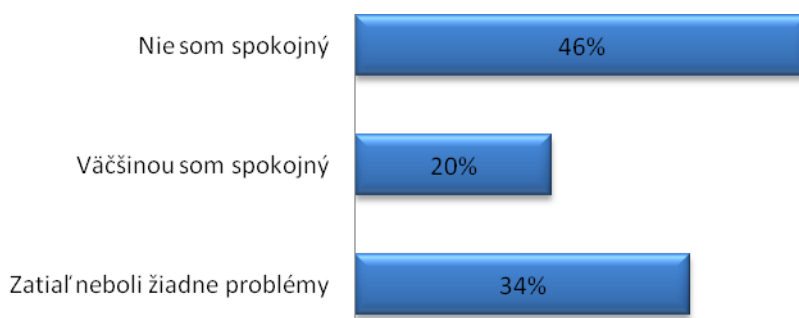
Úroveň aktivít v obci Zbehy označilo za priemerné 37 % respondentov, spokojnosť vyjadrilo celkom 46 % a zlé hodnotenie udalo 17 % občanov.

Jedným z dôležitých aspektov, ktoré sme zisťovali u respondentov bol prístup k jednotlivým informáciám o dianí v obci, prehľad, riešenie problémov obce a zohľadňovanie návrhov. Na zistenie skutočného stavu a úrovne informovanosti sa zamerali nasledovné otázky.

6. Otázka: Aký je Váš názor na riešenie problémových situácií vo Vašej obci?

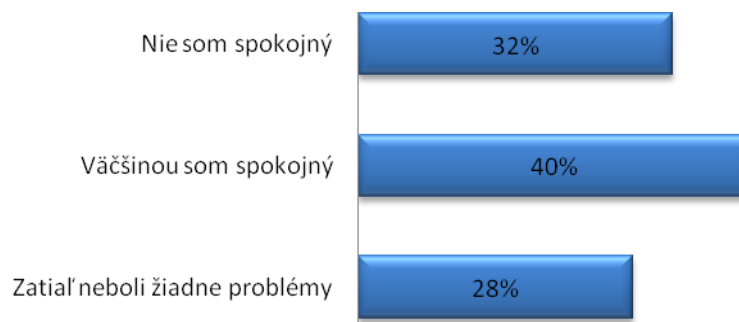
V obci Čakajovce uviedla prevažná väčšina 46 % respondentov nespokojnosť s riešením situácií a 34 % uviedlo, že v obci sa nevyskytli zatiaľ žiadne problémy. Riešenie problémových otázok ocenilo 20 % občanov (viď obr. 11).

S riešením situácií je v obci Zbehy spokojných 40 %, 32 % vyjadrilo nespokojnosť s danou situáciou a 28 % uviedlo, že sa nevyskytli zatiaľ žiadne problémy (viď obr. 12).

Obr. 11

Spokojnosť s riešením problémových situácií v obci Čakajovce

Obr. 12

Spokojnosť s riešením problémových situácií v obci Zbehy

7. Otázka: Máte dostatočný prístup ku všetkým informáciám o činnostiach obce?

Pri hodnotení výkonu obce je dôležité, aby obyvatelia mali dostatočný prístup k informáciám o jednotlivých aktivitách obce. S úrovňou a dostupnosťou informácií je väčšina 51 % obyvateľov v obci Čakajovce nespokojná a spokojnosť vyjadrilo 49 % opýtaných.

Na otázku či majú dostatočný prístup k informáciám o činnostiach a aktivitách v obci Zbehy odpovedalo 53 % súhlasne a nesúhlas vyjadrilo 47 % z celkového počtu respondentov.

8. Otázka: Máte dostatočný prehľad o projektoch realizovaných v obci?

Pri výskume nás zaujímal aj celkový prehľad o jednotlivých projektoch, ktoré realizuje obec. Informovanosť o realizácii projektov ako nedostatočnú uviedlo 63 % respondentov a 37 % uviedlo spokojnosť.

Dostatočný prehľad v obci Zbehy uviedlo 59 % opýtaných, čo je o 22 % viac ako uviedlo v obci Čakajovce. Nespokojnosť s informovanosť o projektoch vyjadrilo 41 % respondentov.

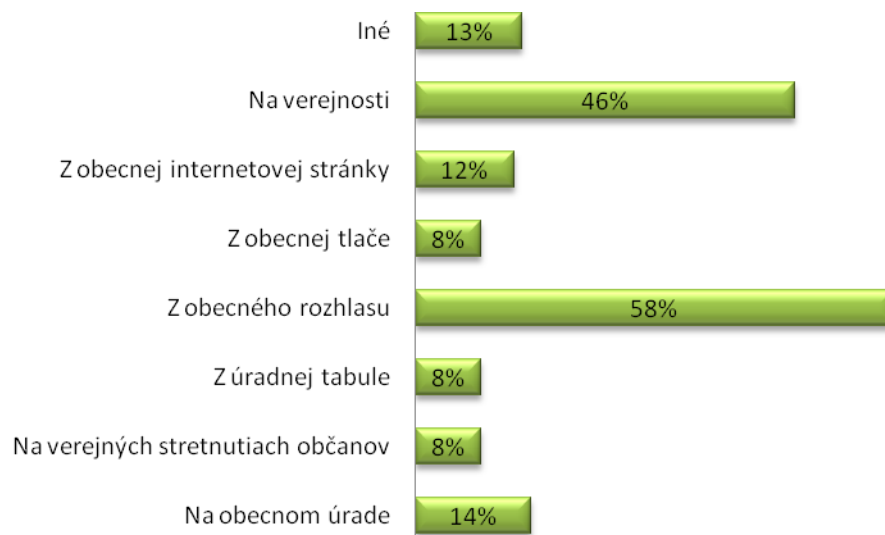
Z uvedeného vyplýva, že obec Zbehy dbá na informovanosť a poskytuje väčšie množstvo informácií o dianí a jednotlivých projektoch, ktorými sa zlepšuje kvalita ako obec Čakajovce.

9. Otázka: Odkiaľ získavate informácie o dianí v obci?

Vo vybraných obciach sme zistili možnosti najčastejšie využívaných spôsobov získavania informácií. Respondenti mohli vyznačiť viac ako jednu odpoveď.

V obci Čakajovce má najväčšie zastúpenie (58 %) obecný rozhlas a získavanie informácií na verejnosti (46 %). Obecný úrad dosiahol 14 %, využívanie webovej stránky 12 % a ostatné možnosti mali rovnaké zastúpenie s 8 % (vid' obr. 13).

Obyvatelia obce Zbehy najväčšie množstvo informácií získavajú formou obecného rozhlasu (51 %), na verejnosti (44 %) a (39 %) z internetovej stránky obce. Malé zastúpenie má obecná tlač (20 %), úradné tabule (11 %), informácie získané na obecnom úrade (8 %) a na verejných stretnutiach (8 %), ostatné formy mali nízke (5 %) zastúpenie ako znázorňuje obrázok 14.

Obr. 13

Získavanie informácií o dianí v obci Čakajovce

Obr. 14

Získavanie informácií o dianí v obci Zbehy

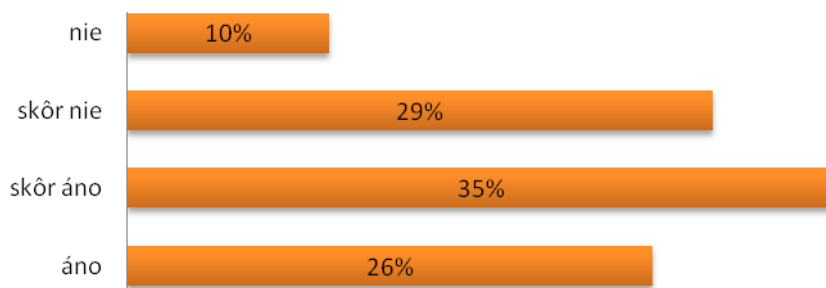
Obyvatelia oboch obcí sú zväčša nespokojní so situáciou aká je v obci v oblasti riešenia problémov, čo je zapríčinené nedostatočnými informáciami a záujmom, ktorý majú občania. Nedostatočný záujem o dianí v obci sa odzrkadľuje v kvalite aktivít, ktoré poskytuje obec. Občania majú právo podávať návrhy a pripomienky, avšak toto právo nevyužívajú v dostatočnej miere. Obec sa snaží zabezpečiť množstvo informačných prostriedkov ako sú úradné tabule, webová stránka, obecná tlač, či rozhlas, avšak by mala dbať aj na vytváranie spolupráce s občanmi a ich zapájanie do života obce. Obyvatelia obce Čakajovce majú nižšiu úroveň celkovej informovanosti o dianí a rozvoji obce ako to vyplýva z uvedených výsledkov dotazníka.

Hodnotenie výkonu samosprávy sme zisťovali otázkami zameranými na zohľadňovanie návrhov a pripomienok občanov v záujme zlepšenia života a zároveň, či sú občania ochotní zapojiť sa do realizácie projektov. Úroveň odpovedí načrtla ako obec zapája občanov a ako sa samotní občania zapájajú do výkonu samosprávy.

10. Otázka: Zohľadňuje obec návrhy súvisiace so zlepšením života v obci?

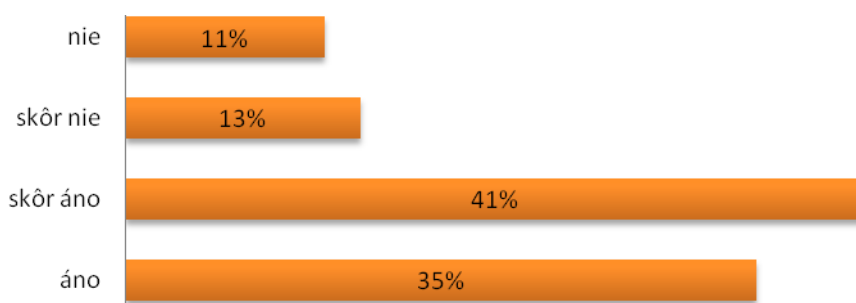
Väčšina respondentov 61 % v obci Čakajovce vyjadrila spokojnosť a 39 % z opýtaných vyjadrilo nespokojnosť s daným stavom ako uvádza obr. 15.

V obci Zbehy 76 % respondentov uviedlo, že ich návrhy a pripomienky sú obcou zohľadňované, čo je o 15 % celkovo viac ako uviedli v obci Čakajovce. Negatívne vyjadrenie udalo 24 % opýtaných (vid' obr. 16).

Obr. 15

Zohľadňovanie návrhy súvisiace so zlepšením života v obci Čakajovce

Obr. 16

Zohľadňovanie návrhy súvisiace so zlepšením života v obci Zbehy

11. Otázka: Prispeli by ste k realizácii niektorých návrhov na rozvoj obce?

Prevažná väčšina 46 % obyvateľov z obce Čakajovce označila odpoveď možno, ochotu pomôcť uviedlo 35 % a 19 % by k realizácií neprispelo.

Súhlasne odpovedalo v obci Zbehy 45 %, 38 % z opýtaných uviedlo odpoveď možno a 17 % by neprispeli k rozvoju.

Výsledky výskumu zobrazujú jednotlivé situácie aké sú v obciach. Z výskumu nám vyplýva, že obyvatelia obce Čakajovce vyššie ohodnotili výkon obecného úradu a jeho zamestnancov, avšak na druhej strane v obci je nižšia informovanosť ako v Zbehoch. Obce v nedostatočnej miere zapájajú občanov do záležitostí a života obce. Zlá komunikácia a nízka vzájomná spolupráca vplývajú na kvalitu a rozvoj obce. Vyššou účasťou občanov

na správe sa vytvorí priestor na vzájomnú komunikáciu a výmenu názorov medzi občanmi a samosprávou. Dôležitým predpokladom pre kvalitný život ako aj pre rozvoj je dostatočná informovanosť a zvýšenie záujmu o zlepšenie podmienok v obci.

Záver

Oddelením štátnej správy a samosprávy sa ich postavenie posilnilo, čím sa vytvoril účinný a racionálny systém organizácie. Právna úprava štátnej správy sa zamerala na presun maximálne možného rozsahu kompetencií, tak aby zaistila efektívny výkon a základné potreby pre obyvateľov. Samospráva tvorí dôležitú súčasť verejnej správy, pretože je najbližšie k občanom. Svojou činnosťou zabezpečujú intenzívnejšie zapájanie občanov do správy, vytvárajú priestor pre komunikáciu a výmenu názorov medzi občanmi a volenými predstaviteľmi. Obyvateľom umožňujú priamu kontrolu plnenia verejných úloh a čerpania verejných financií.

Obec je samostatnou ekonomickou, právnou a sídelnou jednotkou, ktorá na svojom území združuje občanov a vytvára podmienky pre kvalitnejší život a pre rozvoj územia. Po oddelení a presunu niektorých kompetencií zo štátnej správy na samosprávu sa vytvoril aj nový systém finančného zabezpečenia, ako aj posilnenie samostatnosti a zodpovednosti. Obec môže samostatne hospodáriť s vlastným majetkom a finančnými prostriedkami, z ktorých financuje vlastnú činnosť a rozvoj obce.

Financovanie zverených kompetencií prebieha prostredníctvom vlastných a cudzích zdrojov. Vlastné príjmy miestnych rozpočtov sú nedostatočné, pretože miestne dane vyberané obcou a ostatné príjmové zdroje sú málo výnosné, a tak obec musí byť podporovaná zo strany štátu.

Rozpočet obce vyjadruje samostatnosť hospodárenia a predstavuje bilanciu príjmov, ktoré obec získava a výdavkov, ktoré z príjmov uhrádza. Celkové príjmy sa skladajú z vlastných a cudzích príjmových zdrojov územnej samosprávy. Bežné príjmy tvoria výnos dane z príjmov obce, ktoré obec dostáva zo ŠR na financovanie originálnych kompetencií a príjmy, ktoré plynú z činnosti obce. Kapitálové príjmy sú určené na obstaranie alebo zhodnotenie majetku obce a tvoria ich jednotlivé granty a transfery. Obce ich získava z fondov alebo z inštitúcií na základe podanej žiadosti. Získané finančné prostriedky sa musia použiť na presne stanovený projekt a prebytok sú obce povinné vrátiť.

Analýzou hospodárenia obci Čakajovce a Zbehy v období 2008 - 2010 sme získali predstavu o financovaní investičných, rozvojových a prevádzkových aktivitách. Obec Čakajovce hospodárila s prebytkovým rozpočtom a obec Zbehy mala v rokoch 2008 a 2010 schodok rozpočtu, čo zapríčinila vysoká investičná činnosť. V roku 2009 bola v oboch obciach najintenzívnejšia rozvojová aktivita, čo sa odrazilo na vyšších výdavkoch.

Obci Čakajovce bola poskytnutá dotácia na rekonštrukciu a modernizáciu komplexu ZŠ a na výstavbu bytovky, pričom projekty financovala z poskytnutých dotácií, z vlastných zdrojov či z poskytnutého úveru. Obec Zbehy v roku 2009 realizovala taktiež projekt zameraný na rekonštrukciu a modernizáciu ZŠ a MŠ. V roku 2010 dosiahla vysoký schodok rozpočtu oproti roku 2008 a 2009, čo bolo zapríčinené investovaním veľkej časti financií na výstavbu obecného vodovodu a do rozvoja bytovky, na ktorú bol obci poskytnutý úver zo Štátneho rozvoja bývania. Na realizáciu projektov získali finančné prostriedky z dotácií z Krajského školského úradu, Ministerstva financií, Ministerstva RR, Ministerstva výstavby SR, Európskej Únie, či zo ŠFRB. Z analýzy rozpočtov vyplýva, že obce najviac finančných prostriedkov investujú do oblasti školstva, športu, či rozvoja bývania.

Výsledkami z dotazníkového prieskumu zameraného na výkon kompetencií samospráv Čakajovce a Zbehy sme získali názory na prácu obce a jeho orgánov, ako aj všeobecnú informovanosť občanov o celkovej činnosti a diani. Analýzou sme stanovili skutočný stav a kvalitu činností, ktoré obce zabezpečujú. Opýtaní respondenti ohodnotili prácu obecného úradu a obecného zastupiteľstva ako priemerné až veľmi dobré, z čoho vyplýva že služby sú na vysokej a kvalitnej úrovni.

Obyvatelia oboch obcí hodnotili situáciu v oblasti riešenia problémov ako nedostatočnú, čo je zapríčinené nezaujmom zo strany občanov, ktorý sa odzrkadľuje v kvalite aktivít samosprávy. Obec sa snaží zabezpečiť množstvo informačných prostriedkov ako sú úradné tabule, webová stránka, obecná tlač, či rozhlas, avšak mala by dbať aj na vytváranie spolupráce s občanmi a ich zapájanie do života obce. Z výsledkov vyplýva, že obyvatelia obce Čakajovce majú nižšiu úroveň celkovej informovanosti o diani a rozvoji ako obec Zbehy.

Vzhľadom na to, že Čakajovce a Zbehy sú rozlohou a počtom obyvateľov malé obce, snažia sa pre svojich obyvateľov zabezpečiť čo najlepšie podmienky pre život a rozvoj obce. Podávaním žiadosti o dotáciu a investovaním pridelených financií realizujú projekty zamerané najmä na školstvo, šport či rozvoj bývania. Svojou činnosťou sa usilujú vytvárať priestor pre zapájanie občana do správy obce, a tým aj do správy verejných vecí.

Zoznam použitej literatúry

- BELAJOVÁ, Anna - BALÁŽOVÁ, Eva. 2004. *Ekonomika a manažment verejnej správy*. Nitra : SPU, 2004. 185 s. ISBN 80-8069-458-3.
- BENČO, Jozef – POLÁK, Jozef. 2000. *Verejná správa (Vybrané kapitoly)*. Nitra : UKF, 2000. 78 s. ISBN 80-8050-321-4.
- DELMARTINO, Frank a i. 1997 *Nové podoby verejnej správa: Slovenská a flámska skúsenosť*. Bratislava : Sociologický ústav Slovenskej akadémie vied, 1997. 268 s. ISBN 80-85544-17-2.
- Európska Charta Miestnej Samosprávy. [online] [cit. 19.04.2011]. Dostupné na <http://www.zmos.sk/download_file_f.php?id=56227>.
- GÉCIOVÁ, Monika. 2002. *Základy a teória verejnej správy*. Košice : UPJŠ, 2002. 136 s. ISBN 80- 7097-492-3.
- GOZORA, Vladimír a i. 2007. *Ekonomický a sociálny rozvoj, krízový a projektový manažment obce*. Bratislava : Merkury, 2007. 218 s. ISBN: 978-80-89143-52-8.
- GRÚŇ, Ľubomír - PAULIČKOVÁ, Alena - VYDROVÁ, Vladimíra. 2005. *Samospráva ako súčasť verejnej správy*. Bratislava : EUROUNION, 2005. 122 s. ISBN 80-88984-82-3.
- KRNÁČ, Jozef – KOŽIAK, Radoslav – Liptáková, Katarína. 2008. *Verejná správa a regionálny rozvoj*. Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela, Ekonomia, občianske združenie, 2008. 256 s. ISBN 978-80-8083-695-5.
- MACHAJOVÁ, Jozefína. a i.2000. *Občan a verejná správa*. Bratislava : Nadácia Občan a demokracia, 2000. 328 s. ISBN 80-968528-0-9.
- MARIŠOVÁ, Eleonóra. a i. 2010. *European union public administration and development policies and variations in V-4 countries*. Nitra: SPU, 2010. 221 s. ISBN-978-80-552-0341-6.
- MARIŠOVÁ, Eleonóra a i. 2011. *Správne právo procesné a hmotné*. Nitra : SPU, 2011. 141 s. ISBN 978-80-552-0541-0.
- POMAHAČ, Richard - VIDLÁKOVÁ, Oľga. 2002. *Veřejná správa*. 1. Vyd. Praha: C.H. Beck, 2002. 278 s. ISBN 80-7179-748-0.

- ŘEHŮŘEK, Miloš. 2001. *Reforma verejnej správy*. In: Právny obzor, roč.84, 2001, č.1, s.103-118. ISSN 0032-6984.
- SOBIHARD, Jozef. 2004. *Správny poriadok, Komentár*. Bratislava : Iura edition, 2004. 366 s. ISBN 80-8078-013-7.
- STARONOVÁ, Katarína - SIČÁKOVÁ-BEBLAVÁ, Emília. 2006. *Verejná politika a miestna samospráva: štyri princípy spravovania*. Bratislava: Ústav verejnej politiky FSEV UK, 2006. 234 s. ISBN 80-89244-13-0.
- STOLÁŘ, Jozef. 2000. *Kompetenčné právo v územnej samospráve*. Košice: SOTAC, 2000. 166 s. ISBN 80-968356-3-7.
- ŠKULTÉTY, Peter. 2008. *Verejná správa a správne právo*. 1. Vyd. Bratislava : VEDA, vydavateľstvo SAV, 2008. 204 s. ISBN 978-80-224-1023-6.
- ŠMIHULA, Daniel. 2010. *Teória štátu a práva*. Bratislava : Epos, 2010. 397 s. ISBN 978-80-8057-854-1.
- ŠVANTNEROVÁ, Ľubica. 1998. *Ekonomika obcí*. Banská Bystrica: EF UMB, 1998.
- TEJ, Juraj. 2002. *Ekonomika a manažment verejnej správy*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, 2002. ISBN 80-8068-136-8.
- TEJ, Juraj. 2002. *Región a správa*. Prešov : FHPV PU v Prešove, 2002. 182 s. ISBN 80-8068-139-2.
- ZÁŘECKÝ, P., O samospreve. Správní právo, 4. 6/1997, s.321
- PAPUNCOVÁ, Viera - BALÁŽOVÁ, Eva. 2006. *Majetok obcí*. Nitra. Slovenská akadémia pôdohospodárskych vied, 2006. 123 s. ISBN 80-89162-19-3.
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Zbehy 2008 - 2013
- Zákon č.369/1991 Z.z. SNR zo 6. septembra 1990 o obecnom zriadení
- Zákon č. 583/2004 Z.z. z 23. Septembra 2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 416/2001 Z.z. z 20. Septembra 2001 o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky
- Záverečné účty obec Čakajovce a Zbehy

Internetové stránky:

<http://app.statistics.sk/mosmis/sk/run.html>

www.cakajovce.sk

www.zbehysk.sk

Prílohy

Príloha A

Dotazník s výkonom kompetencií samosprávy v obci Čakajovce a Zbehy

Vážený respondent, som študentkou 3. ročníka na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre, fakulta Európskych štúdií a regionálneho rozvoja. Dovoľujem si Vás požiadať o vyplnenie nasledujúceho dotazníka, ktorý má slúžiť k zisteniu informácií o výkone kompetencií obecného úradu v obci Čakajovce a Zbehy. Dotazník je anonymný a zistené informácie budú použité výlučne k spracovaniu našej bakalárskej práce. Ďakujem Vám za pomoc a čas strávený vyplnením tohto dotazníka.

Pohlavie: muž – žena

Zamestnanie: študent - zamestnaný - podnikateľ- dôchodca – nezamestnaný

Vzdelanie: základné - stredoškolské bez maturity- stredoškolské s maturitou - vysokoškolské

1. Ako často využívate služby ponúkané obecným úradom?

- a) Raz týždenne
- b) Raz za mesiac
- c) Raz za pol rok
- d) Raz za rok
- e) Menej ako raz za rok

2. Ako by ste hodnotili služby ponúkané obecným úradom?

veľmi zlé – zlé – priemerné – dobré - veľmi dobré

3. Vybavujú zamestnanci obecného úradu stránky s náležitou znalosťou legislatívy?

súhlasím – nesúhlasím – neviem

4. Ako by ste hodnotili prácu zamestnancov obecného úradu?

veľmi zlé – zlé – priemerné – dobré - veľmi dobré

5. Ako hodnotíte činnosť obecného zastupiteľstva vo Vašej obci?

veľmi zlé – zlé – priemerné – dobré - veľmi dobré

6. Aký je Váš názor na riešení problémových situácií vo Vašej obci?

- Zatiaľ neboli žiadne problémy

- Väčšinou som spokojný
  - Nie som spokojný
- 7. Máte dostatočný prístup ku všetkým informáciám o činnostiach obce?**
áno - skôr áno - skôr nie – nie
- 8. Máte dostatočný prehľad o projektoch realizovaných v obci?**
áno - skôr áno - skôr nie – nie
- 9. Odkiaľ získavate informácie o dianí v obci?**
- Na obecnom úrade
  - Na verejných stretnutiach občanov
  - Z úradnej tabule
  - Z obecného rozhlasu
  - Z obecnej tlače
  - Z obecnej internetovej stránky
  - Na verejnosti
  - Iné
- 10. Zohľadňuje obec návrhy súvisiace so zlepšením života v obci?**
áno - skôr áno - skôr nie – nie
- 11. Prispeli by ste k realizácii niektorých návrhov na rozvoj obce?**
áno – možno- nie

Vaše poznámky a návrhy:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Vaša účasť na tomto dotazníku mi pomohla získať dôležité dáta pre moju bakalársku prácu. Ďakujem za Vaše odpovede! Ak by ste chceli vidieť výsledky dotazníka - dajte mi vedieť. Pošlem Vám ich.

Príloha B

Erby obcí

Zdroj: www.cakajovce.sk

Obr. 17
Erb obce Čakajovce

Zdroj: www.zbehy.sk

Obr. 18
Erb obce Zbehy

Príloha C

Demografia obce Čakajovce a Zbehy

Tab. 7

Demografia obce Čakajovce (31.12.2009)

Ukazovateľ	Hodnota	Ukazovateľ	Hodnota
Počet obyvateľov k 31.12. spolu	1104	Počet živonarodených spolu	18
muži	545	muži	8
ženy	559	ženy	10
Predproduktívny vek (0-14) spolu	159	Počet zomretých spolu	12
Produktívny vek (15-54) ženy	316	muži	7
Produktívny vek (15-59) muži	382	ženy	5
Poproduktívny vek (55+Ž, 60+M) spolu	247	Celkový prírastok (úbytok) obyv. spolu	12
Počet sobášov	1	muži	7
Počet rozvodov	1	ženy	5

Zdroj: www.statistics.sk

Tab. 8

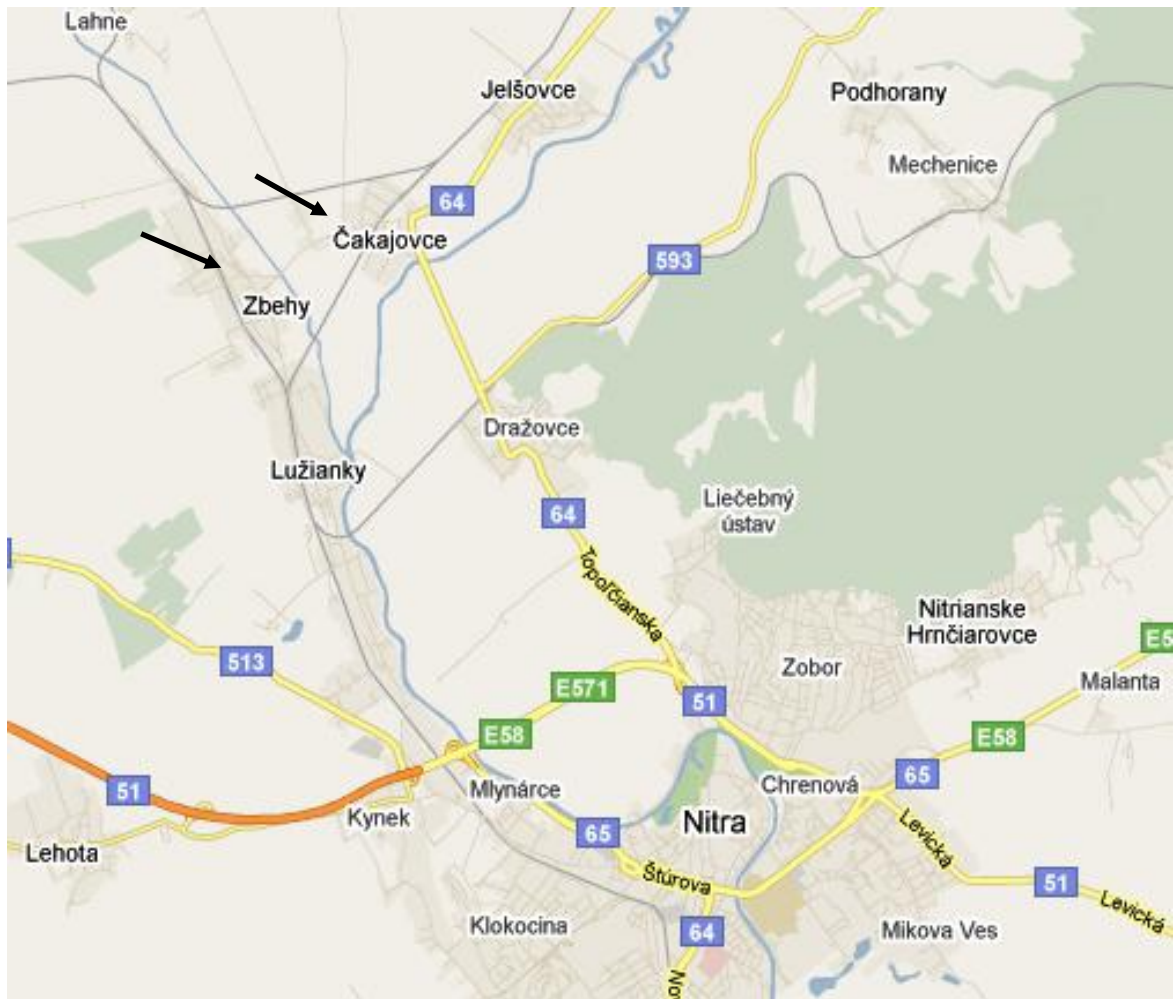
Demografia obce Zbehy (31.12.2009)

Ukazovateľ	Hodnota	Ukazovateľ	Hodnota
Počet obyvateľov k 31.12. spolu	2256	Počet živonarodených spolu	23
muži	1090	muži	13
ženy	1166	ženy	10
Predproduktívny vek (0-14) spolu	362	Počet zomretých spolu	26
Produktívny vek (15-54) ženy	637	muži	12
Produktívny vek (15-59) muži	706	ženy	14
Poproduktívny vek (55+Ž, 60+M) spolu	551	Celkový prírastok (úbytok) obyv. spolu	-16
Počet sobášov	7	muži	-1
Počet rozvodov	4	ženy	-15

Zdroj: www.statistics.sk

Príloha D

Zdroj: <http://maps.google.sk/>

Obr. 19
Mapa - Nitra a okolie